

UCHWAŁA Nr XIX/115/26
RADY GMINY WILCZĘTA
z dnia 13 marca 2026 r.

**w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta
na lata 2026-2034”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r., o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta na lata 2026-2034”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wilczęta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia jej w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko – Mazurskiego.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Ryszard Jerzy Żemier

Załącznik
do Uchwały Nr XIX/115/26
Rady Gminy Wilczęta
z dnia 13.03.2026. r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY WILCZĘTA

na lata 2026–2034

Spis treści

Wykaz skrótów	5
Wprowadzenie.....	6
Metodologia opracowania Strategii	8
Podstawy prawne.....	10
Spójność z dokumentami strategicznymi.....	12
Dokumenty krajowe	12
Dokumenty regionalne.....	13
Dokumenty lokalne.....	13
Metodologia badań społecznych.....	14
Wybór metod i technik badawczych.....	14
Dobór próby i narzędzie badawcze.....	15
Charakterystyka gminy Wilczęta.....	16
Położenie	16
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza.....	19
Edukacja i wychowanie	21
Kultura, sport i rekreacja	23
Opieka zdrowotna.....	24
Bezpieczeństwo publiczne.....	24
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej	25
Gminny system pomocy społecznej	31
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	35
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców	36
Struktura badanej próby.....	36
Problemy społeczne	37
Rynek pracy.....	38
Ubóstwo i wykluczenie społeczne.....	39
Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	40
Zdrowie psychiczne	42

Korzystanie z urządzeń elektronicznych.....	43
Uczestnictwo w grach hazardowych.....	44
Inne uzależnienia behawioralne.....	45
Problem alkoholowy.....	45
Problem nikotynowy.....	47
Problem narkotykowy.....	47
Problem przemocy.....	48
Sytuacja społeczna gminy Wilczęta.....	51
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.....	51
Wsparcie osób z niepełnosprawnością.....	55
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.....	60
Przeciwdziałanie przemocy domowej.....	68
Aktywność i integracja społeczna seniorów.....	71
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.....	74
Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	79
Zdrowie psychiczne.....	83
Część programowa.....	85
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych.....	86
Kierunki rozwiązywania problemów społecznych.....	87
Cel strategiczny nr 1.....	88
Cel strategiczny nr 2.....	91
Cel strategiczny nr 3.....	94
Cel strategiczny nr 4.....	98
Cel strategiczny nr 5.....	100
Cel strategiczny nr 6.....	102
Ramy finansowe Strategii.....	104
System wdrażania Strategii.....	105
System aktualizacji Strategii.....	106
Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	107

Monitoring i ewaluacja	108
Wnioski i podsumowanie	111
Bibliografia.....	114
Spis rysunków, tabel, wykresów.....	115
Spis rysunków.....	115
Spis tabel	115
Spis wykresów.....	117

Wykaz skrótów

b.d. – brak danych

DPS – dom pomocy społecznej

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Wilczętach

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

KGW – Koło Gospodyń Wiejskich

NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

OZ – Ośrodek Zdrowia w Wilczętach

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie

PES – podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PK – Punkt Konsultacyjny

POZ – podstawowa opieka zdrowotna

PP – Posterunek Policji w Wilczętach

pp. – punkt procentowy

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Braniewie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Braniewie

UG – Urząd Gminy w Wilczęta

WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, niktynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze oraz społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, uwydatniając stare i generując nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa².

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² N. G. Piłkuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020, s. 9-16.

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji³.

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta na lata 2026-2034⁴ jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta na lata 2026-2034 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

³ E. Bendyk, P. Buras, Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7.

⁴ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta na lata 2026-2034” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- zdrowie psychiczne.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta na lata 2026-2034 określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiając skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli na zapewnienie mieszkańcom Gminy dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta na lata 2026-2034 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie misji i wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Ich identyfikacja i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego w trakcie i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r.

o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.), do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „*opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka:

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom:

1. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego:

1. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
12. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
13. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Akty prawne normujące aspekty finansowe:

1. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju:

1. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta na lata 2026-2034 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta na lata 2026-2034 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia⁵.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta są: Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2030 roku, Strategia Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2030 oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Braniewskim na lata 2016- 2026.

Dokumenty lokalne

Na szczeblu lokalnym kluczową rolę programową odgrywa Strategia Rozwoju Gminy Wilczęta na lata 2016-2026.

⁵ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Metodologia badań społecznych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki⁶.

Niniejsza diagnoza realizowana przez gminę Wilczęta ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród dorosłych mieszkańców.

Wybór metod i technik badawczych

W celu poznania opinii oraz postaw mieszkańców gminy Wilczęta zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza⁷. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Badania wśród dorosłych mieszkańców Gminy zostały wykonane zgodnie z metodą ilościową za pomocą techniki **CAWI** (ang. *Computer Assisted Web Interview*), zakładającej przeprowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy ankiet udostępnianych drogą elektroniczną. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również **analizę danych zastanych** (ang. *Desk Research*), czyli technikę badawczą polegającą na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. Analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz wszystkie programy

⁶ Szatur – Jaworska B., *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*, s. 109.

⁷ Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60.

wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej w gminie Wilczęta.

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby objąć działaniami jej wszystkich członków, dlatego wybiera się grupę reprezentatywną. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Badania zostały przeprowadzone w listopadzie 2025 roku i wzięło w nich udział **47 dorosłych mieszkańców** z terenu gminy Wilczęta. Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych, składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o +/- 1,0 pp. od 100%.

Charakterystyka gminy Wilczęta

Położenie

Gmina Wilczęta to gmina wiejska położona w powiecie braniewskim, w województwie warmińsko-mazurskim. Zajmuje powierzchnię około 148 km², stanowiąc 12,3% powierzchni powiatu. Gmina graniczy od północy z gminą Płoskinia (powiat braniewski), od wschodu z gminą Orneta (powiat lidzbarski), od południa z gminami Godkowo i Pasłek (powiat elbląski), od zachodu z gminą Młynary (powiat elbląski)⁸. Gmina ma charakter typowo rolniczy. Obszar gminy Wilczęta charakteryzuje się malowniczym krajobrazem, na który składają się pagórki oraz cenne kompleksy leśne. Gmina Wilczęta leży na terenie bogatym w przyrodę. Znajdują się tu liczne lasy, łąki oraz niewielkie jeziora, stawy i ciek wodne⁹.

Sytuacja demograficzna

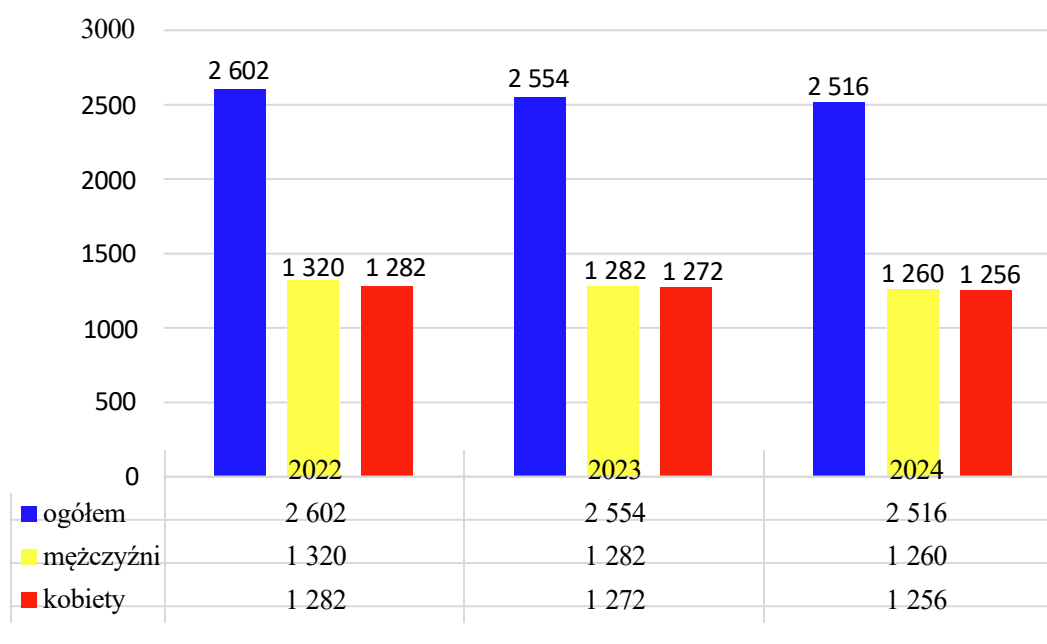
Aktualna struktura demograficzna, będąca efektem procesów społeczno-demograficznych z przeszłości, w istotny sposób wpływa na kształtowanie się zjawisk i wyzwań społecznych w przyszłości. Wnikliwa analiza kluczowych cech demograficznych, procesów migracyjnych oraz zmian w strukturze wieku i liczby ludności dostarcza podstaw do oceny skuteczności dotychczasowych działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych. W kontekście obecnych trendów, takich jak starzenie się społeczeństwa, szczególnie istotne staje się planowanie działań ukierunkowanych na aktywizację lokalnej społeczności, wspieranie młodych rodzin oraz integrację międzypokoleniową.

W 2024 roku gminę Wilczęta zamieszkiwało 2 516 osób, z czego 1 256 to kobiety, a 1 260 – mężczyźni. Analizując sytuację demograficzną Gminy, w omawianym okresie zauważalny jest stopniowy spadek liczby mieszkańców, kształtujący się na poziomie 3,3%. Biorąc pod uwagę podział na płeć, w omawianym okresie widoczna jest niewielka przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

⁸ Strategia Rozwoju Gminy Wilczęta na lata 2016-2026.

⁹ Raport o stanie gminy Wilczęta za 2024 rok.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Wilczęta w latach 2022-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Wilczęta w 2024 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie -5,52 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował nieznacznie wyższą wartość w porównaniu do powiatu braniewskiego, natomiast był nieco niższy w stosunku do województwa warmińsko-mazurskiego. Na przestrzeni ostatnich lat w Gminie zauważalny jest wzrost przyrostu naturalnego na 1 000 ludności: w 2022 roku wynosił on -13,28, w 2023 roku było to -9,69, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie kształtował się na poziomie -5,52.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Wilczęta w porównaniu do powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
gmina Wilczęta	-13,28	-9,69	-5,52
powiat braniewski	-6,42	-7,33	-5,97
województwo warmińsko-mazurskie	-4,54	-4,48	-4,71

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Wilczęta według ekonomicznych grup wieku w roku 2024 przedstawiała się następująco:

- 16,9% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- 59,8% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 23,3% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Na przestrzeni analizowanych lat dostrzec można niewielki spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, który kształtuje się na poziomie 1,9 pp. Tendencja wzrostowa widoczna jest w przypadku odsetka osób w wieku produkcyjnym, a różnica wynosi 0,7 pp. Zauważalny jest również systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym, który na przestrzeni analizowanych lat wyniósł 1,2 pp. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w województwie warmińsko-mazurskim i w całym kraju. W 2024 roku w Województwie było to 17,7% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,5% w wieku produkcyjnym oraz 23,8% w wieku poprodukcyjnym, natomiast w Polsce – 18,0% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,2% w wieku produkcyjnym oraz 23,8% w wieku poprodukcyjnym¹⁰.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Wilczęta w latach 2022-2024 (w procentach)

wyszczególnienie	2022	2023	2024
wiek przedprodukcyjny	18,8	18,0	16,9
wiek produkcyjny	59,1	59,6	59,8
wiek poprodukcyjny	22,1	22,5	23,3

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

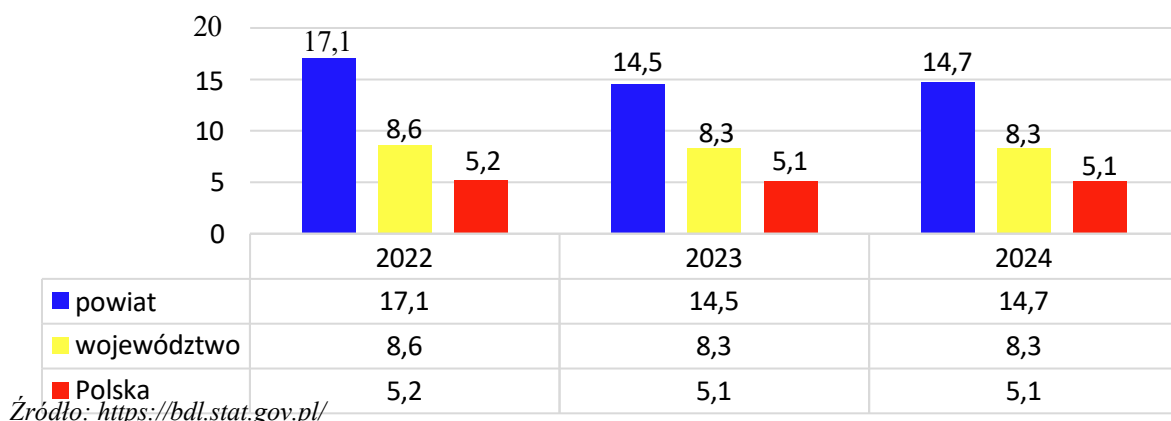
¹⁰ <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Istotnym miernikiem stanu rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która wyraża procentowy udział liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo. Wskaźnik ten pozwala na ocenę skali problemu bezrobocia w danej społeczności oraz identyfikację obszarów wymagających interwencji w zakresie polityki zatrudnienia i aktywizacji zawodowej.

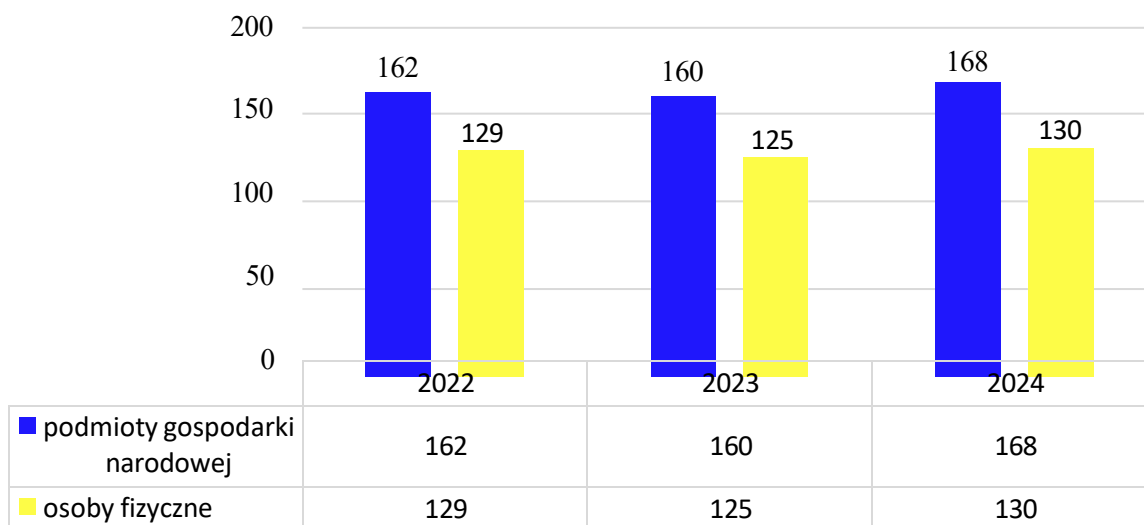
Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, w związku z tym wskaźnik przedstawia dane dla powiatu braniewskiego. W 2024 roku stopa bezrobocia w Powiecie wynosiła 14,7%, a więc była wyższa w porównaniu do Województwa (8,3%) i kraju (5,1%). W omawianym okresie w powiecie braniewskim stopa bezrobocia rejestrowanego uległa niewielkim wahaniom. W przypadku województwa warmińsko-mazurskiego, jak i całego kraju, w porównaniu z rokiem 2022 zauważalny jest niewielki spadek omawianej wartości. Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie braniewskim na przestrzeni lat 2022-2024 w porównaniu do województwa warmińsko-mazurskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Wilczęta na koniec 2024 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 168 podmiotów gospodarki narodowej, z czego większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 130 (77,4%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Wilczęta ulegała niewielkim wahaniom. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

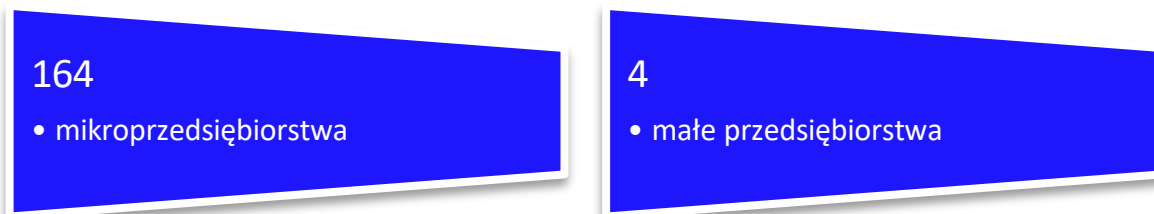
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Wilczęta w latach 2022-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Wilczęta według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 164 (stan na koniec 2024 roku). Działalność prowadziły również 4 małe przedsiębiorstwa zatrudniające 10-49 pracowników.

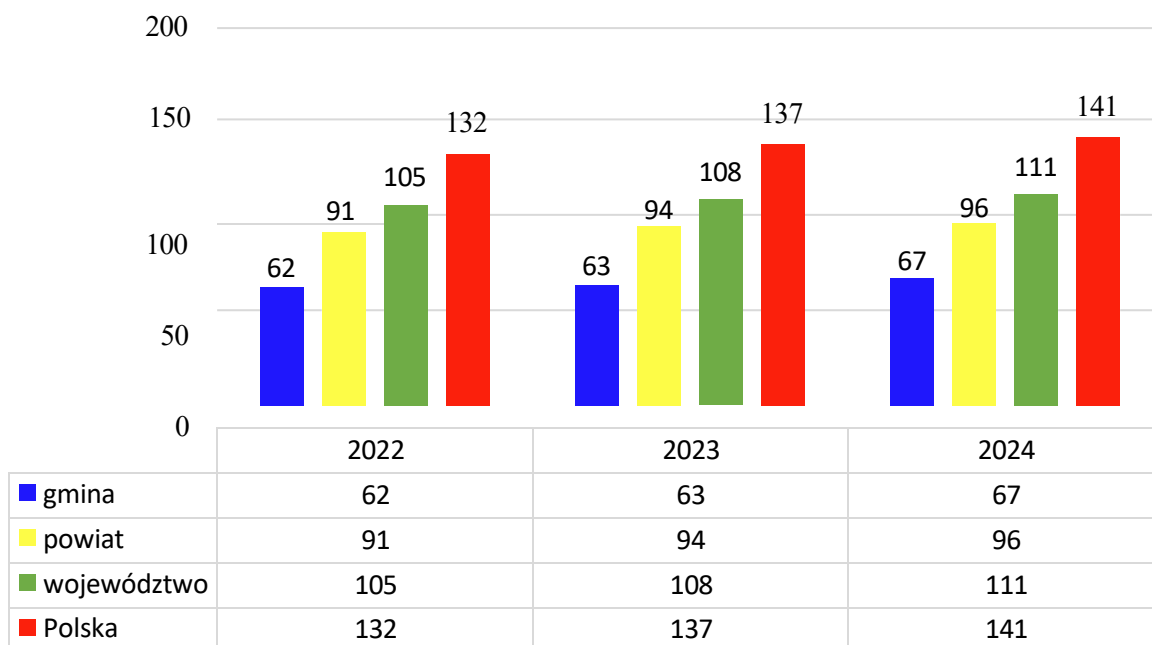
Rysunek 1. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Wilczęta według klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Porównując wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców, sytuacja w Gminie wypada mniej korzystnie niż na poziomie Powiatu, Województwa i kraju. Analizując zaprezentowane dane można zauważyć, że w 2024 roku wskaźnik dla gminy Wilczęta wynosił 67 podmiotów gospodarczych na 1 000 ludności, w powiecie braniewskim było to 96 podmiotów, w przypadku województwa warmińsko-mazurskiego – 111, natomiast w kraju – 141. Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest jego stopniowy wzrost we wszystkich analizowanych jednostkach.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Wilczęta, powiecie braniewskim, województwie warmińsko-mazurskim oraz Polsce w latach 2022-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Edukacja i wychowanie

Edukacja stanowi fundament rozwoju społeczności lokalnej, kształtując kompetencje i możliwości młodego pokolenia. Placówki oświatowe w Gminie pełnią nie tylko funkcję edukacyjną, ale także wspierają rozwój społeczny i kulturalny uczniów. Współczesne wyzwania w obszarze edukacji wymagają efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów, modernizacji infrastruktury oraz wdrażania nowoczesnych metod nauczania, aby zapewnić każdemu dziecku równy start i wsparcie w jego ścieżce rozwoju.

W 2024 roku Gmina Wilczęta była organem prowadzącym dla dwóch placówek oświatowych: **Szkoły Podstawowej w Wilczętach** i **Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Słobitach**. Na terenie Gminy Wilczęta funkcjonuje **oddział przedszkolny** przy Szkole Podstawowej w Wilczętach oraz **oddział przedszkolny** łączony z klasą I przy Szkole Podstawowej w Słobitach.

Analiza danych dotyczących szkolnictwa podstawowego w gminie Wilczęta w latach 2022-2024 wskazuje na stabilną liczbę placówek (2 szkoły) przy jednoczesnym niewielkim spadku liczby uczniów. W omawianym okresie odnotowano spadek z 166 uczniów w 2022 roku do 155 uczniów w 2024 roku. Szczegółowe dane dotyczące frekwencji oraz liczby placówek oświatowych przedstawiono w poniższej tabeli.

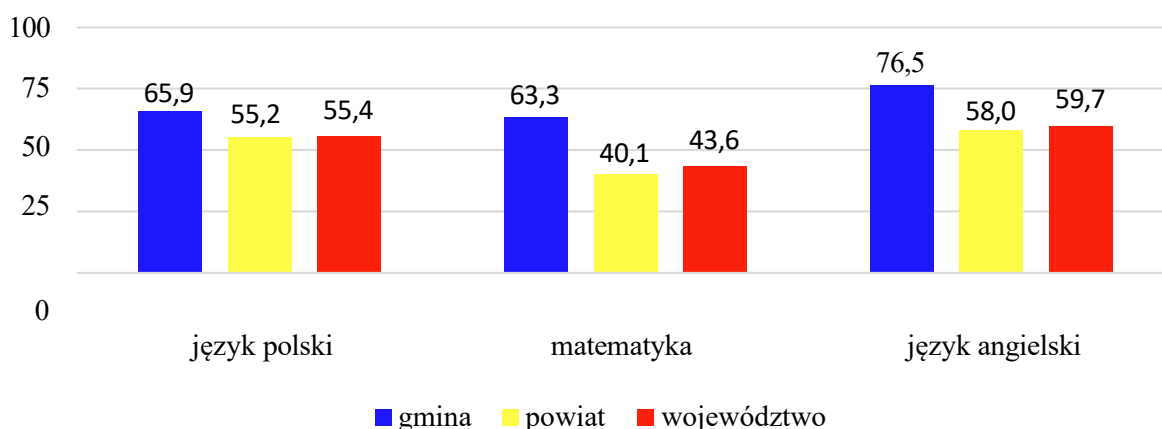
Tabela 4. Liczba szkół oraz uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w gminie Wilczęta w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba szkół podstawowych	2	2	2
liczba uczniów	166	164	155

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Wilczęta w odniesieniu do średniej dla powiatu braniewskiego oraz województwa warmińsko-mazurskiego. W porównaniu do Województwa oraz Powiatu, młodzi mieszkańcy Gminy uzyskali znacznie wyższe wyniki ze wszystkich przedmiotów. Najgorszy rezultat uczniowie z terenu Gminy osiągnęli z matematyki – 63,3%, zaś najlepiej poradzili sobie z egzaminem z języka angielskiego – 76,5%. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z gminy Wilczęta, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

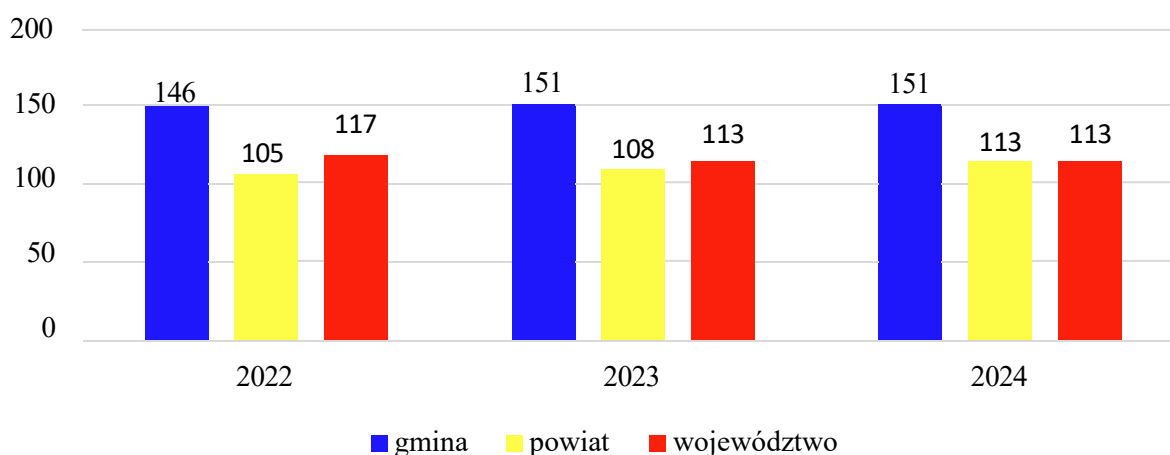
Kultura, sport i rekreacja

Główną instytucją działającą w zakresie kultury na analizowanym terenie jest **Gminna Biblioteka Publiczna w Wilczętach**, będąca samorządową instytucją kultury, której podstawowym zadaniem jest gromadzenie, opracowanie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych oraz rozwijanie i zaspokajanie zróżnicowanych potrzeb czytelnich, oświatowych, kulturalnych i informacyjnych mieszkańców gminy Wilczęta¹¹.

Istotnym elementem infrastruktury kulturalnej i społecznej są również **Świetlice Wiejskie** w Wilczętach, Księżnie, Starym Siedlisku, Nowicy, Sopotach, Spędach, a także **Centrum Kultury Wiejskiej w Gładyszach**, które stanowi lokalne centrum integracji i może być wykorzystane do decentralizacji usług społecznych, organizacji spotkań, warsztatów i działań profilaktycznych.

Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Wilczęta, powiecie braniewskim oraz województwie warmińsko-mazurskim w latach 2022-2024. Na podstawie danych statystycznych można dostrzec, że liczba czytelników w Gminie w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców na przestrzeni analizowanych lat uległa wzrostowi ze 146 w 2022 roku do 151 w latach 2023-2024. Należy podkreślić, że zarówno w porównaniu do Województwa, jak i Powiatu, wskaźnik dla Gminy przyjmował wyższe wartości w każdym analizowanym roku.

Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Wilczęta, powiecie braniewskim oraz województwie warmińsko-mazurskim w latach 2022-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

¹¹ Statut Gminnej Biblioteki Publicznej w Wilczętach.

Opieka zdrowotna

Na terenie Gminy w zakresie opieki zdrowotnej funkcjonuje **Ośrodek Zdrowia w Wilczętach**, zapewniający mieszkańcom dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Z danych GUS wynika, iż w gminie Wilczęta w 2024 roku w ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono łącznie 5 147 porad. Oznacza to, że na 1 mieszkańca Gminy udzielono wówczas 2,0 porad. Jest to wartość niższa w stosunku do liczby porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu braniewskiego, która w omawianym roku wynosiła 6,9.

Tabela 5. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Wilczęta w porównaniu do powiatu braniewskiego w 2024 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
przychodnie ogółem	25	1
liczba porad w ramach POZ	253 098	5 147
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	6,9	2,0

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

Zadania związane z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym w Gminie realizowane są we współpracy Komendy Powiatowej Policji w Braniewie, Posterunku Policji w Wilczętach oraz Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Braniewie.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewniają 4 następujące **jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej**: OSP Wilczęta, OSP Stare Siedlisko, OSP Gładysze oraz OSP Ławki. Każda z tych jednostek pełni istotną rolę w lokalnym systemie ochrony przeciwpożarowej, zarówno w kontekście działań ratowniczo-gaśniczych, jak i aktywności prewencyjnej oraz społecznej. Jednostkami wiodącymi na terenie Gminy są OSP Wilczęta oraz OSP Stare Siedlisko¹².

¹² Raport o stanie gminy Wilczęta za 2024 rok.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Wzrost nierówności społecznych przyczynił się do podejmowania inicjatyw oddolnych przez społeczności najbardziej nimi dotknięte. W odpowiedzi na te wyzwania narodził się ruch spółdzielczy, który umożliwiał grupom społecznym wspólne zaspokajanie podstawowych potrzeb. Kluczowe znaczenie miały wówczas wartości takie jak podmiotowość jednostki i znaczenie indywidualnej pracy. Na tym gruncie ukształtowała się współczesna koncepcja ekonomii społecznej – ukierunkowanej na człowieka i oddziaływanie społeczne, opartej na partycypacyjnym zarządzaniu, gdzie główny nacisk kładzie się na realizację celów społecznych, a nie maksymalizację zysku¹³.

Współcześnie ekonomia społeczna funkcjonuje w ramach różnorodnych podmiotów, m.in. organizacji pozarządowych zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, takich jak stowarzyszenia, fundacje czy prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ww. ustawy, np. spółdzielni socjalnych, spółek non profit czy stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ramach sektora ekonomii społecznej wyróżnia się tzw. podmioty ekonomii solidarnej, których działalność koncentruje się głównie na wspieraniu aktywizacji zawodowej oraz integracji społecznej. Szczególny nacisk kładą one na proces reintegracji osób narażonych na wykluczenie społeczne, jak również na działania związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami.

¹³ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, str. 10.

Rysunek 2. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

Podmioty ekonomii społecznej odgrywają istotną rolę w działaniach na rzecz społeczności lokalnych oraz osób zagrożonych marginalizacją. Ich zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych przekłada się na umocnienie pozycji w procesie współtworzenia lokalnej polityki społecznej i współodpowiedzialność za jej kierunki. Dotychczas współpraca instytucji publicznych z tym sektorem opierała się głównie na zlecaniu zadań publicznych oraz realizacji usług społecznych przez fundacje i stowarzyszenia. Jednak wraz z rozwojem ekonomii społecznej pojawia się potrzeba szerszego włączania wszystkich jej przedstawicieli w procesy planowania, diagnozowania potrzeb, tworzenia dokumentów strategicznych, realizacji inicjatyw i monitorowania ich efektów.

Rysunek 3. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019

Zgodnie z zapisami ustawy o ekonomii społecznej poszerzono katalog zadań publicznych, które mogą być realizowane przez organizacje pozarządowe, umożliwiając im podejmowanie działań na rzecz podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych. Natomiast ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych wprowadziła regulacje dotyczące zakresu usług, które mogą być powierzane podmiotom ekonomii społecznej w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów, jak również w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Wskazane poniżej usługi społeczne ściśle nawiązują do katalogu zadań w ramach pożytku publicznego.

Tabela 6. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne

lp.	katalog usług społecznych z zakresu:	zadania publiczne w obszarze:
1.	Polityki prorodzinnej	<ul style="list-style-type: none">• działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
2.	Wspierania rodziny	<ul style="list-style-type: none">• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej• działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
3.	Systemu pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none">• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
4.	Pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none">• pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
5.	Promocji i ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">• ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
6.	Wspierania osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none">• działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
7.	Edukacji publicznej	<ul style="list-style-type: none">• nauki, edukacji, oświaty i wychowania
8.	Przeciwdziałania bezrobociu	<ul style="list-style-type: none">• promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
9.	Kultury	<ul style="list-style-type: none">• kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
10.	Kultury fizycznej i turystyki	<ul style="list-style-type: none">• wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa
11.	Pobudzania aktywności obywatelskiej	<ul style="list-style-type: none">• działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych• upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji• udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego• upowszechniania i ochrony praw konsumentów
12.	Mieszkalnictwa	<ul style="list-style-type: none">• tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
13.	Ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none">• ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
14.	Reintegracji zawodowej i społecznej	<ul style="list-style-type: none">• działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym• działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości• rewitalizacji• działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3• działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmocnienia integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji. W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- otwarty konkurs ofert,
- „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje poprzez zlecenie zadań w formie:

- zlecenia usług,
- zlecenia instytucji,
- bonu na aktywność (regranting),
- kooperacyjnego rozwiązania problemów.

W Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zarejestrowanych jest 4 KGW:

- Koło Gospodyń Wiejskich w Księżnie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Wilczętach,
- Koło Gospodyń Wiejskich Słowiczanki w Słobitach,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Dębinach.

Na terenie Gminy w 2024 roku nie funkcjonowało żadne przedsiębiorstwo społeczne.

W gminie Wilczęta w 2024 roku zarejestrowanych było łącznie **168 podmiotów gospodarki narodowej**, w tym 9 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Na przestrzeni lat 2022-2024 na terenie Gminy nie działała żadna fundacja, natomiast liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych w latach 2023-2024 wzrosła o 1 w stosunku do roku 2022. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

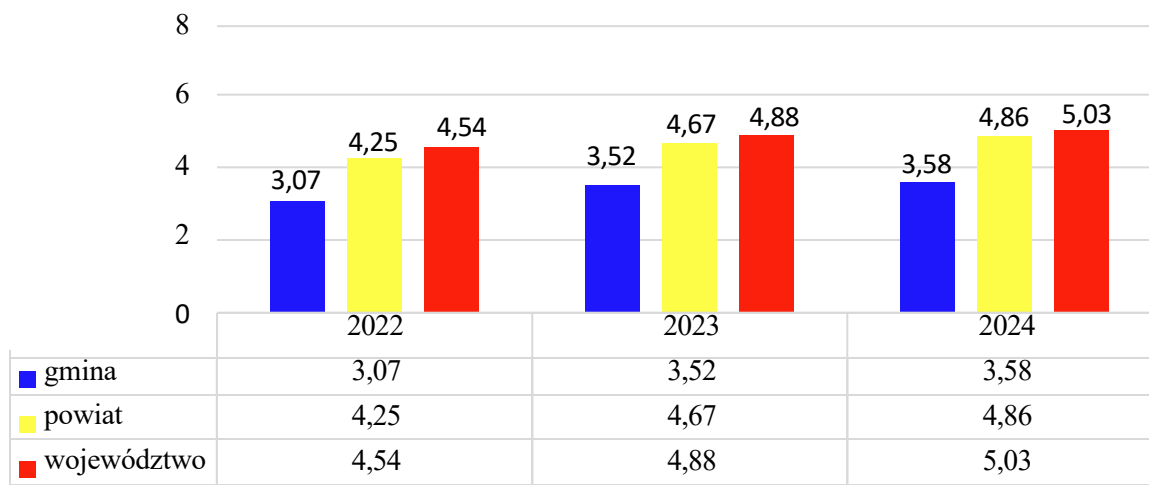
Tabela 7. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Wilczęta na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, w tym:	162	160	168
stowarzyszenia i organizacje społeczne	8	9	9

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejny wykres przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Wilczęta, powiecie braniewskim oraz województwie warmińsko-mazurskim w latach 2022-2024. Wskaźnik dla Gminy w 2022 roku wynosił 3,07, w 2023 roku – 3,52, z kolei w 2024 roku – 3,58. W omawianym okresie wartości dla gminy Wilczęta przyjmowały niższe wartości względem powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego. Rozpatrując dane uwarunkowania, zauważyć można stopniowy wzrost omawianego wskaźnika we wszystkich analizowanych jednostkach. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Wilczęta, powiecie braniewskim i województwie warmińsko-mazurskim na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (GOPS, placówki oświatowe itp.). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

Gminny system pomocy społecznej

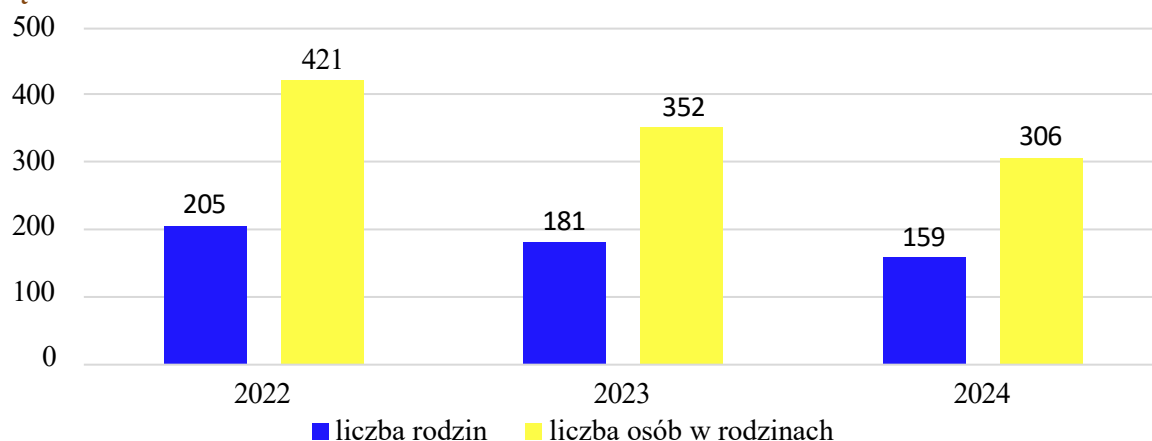
Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹⁴.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczętach**. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. GOPS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

W 2024 roku pomocą społeczną objęto 159 rodzin, w 2023 roku było to 181 rodzin, natomiast w 2022 roku – 205 rodzin. Spadek widoczny jest również w przypadku liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej – w ostatnim roku poddanych analizie było to 306 osób, w 2023 roku – 352 osoby, natomiast w roku bazowym – 421.

¹⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).

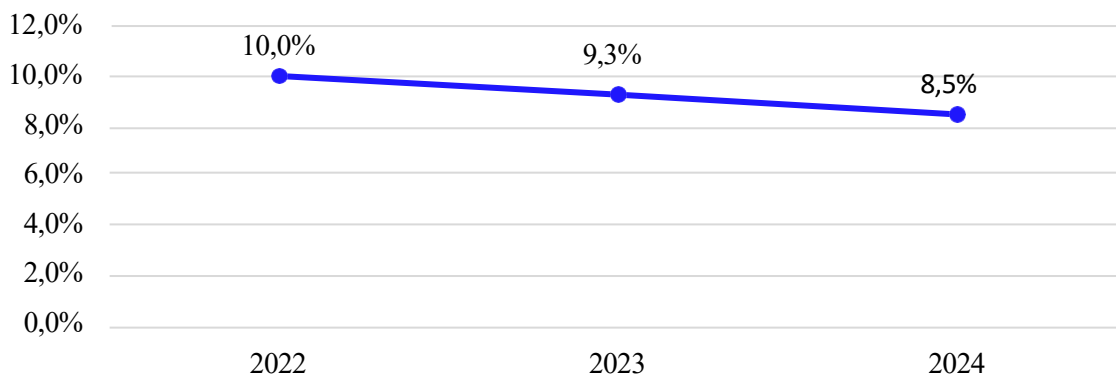
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Wilczęta w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Liczba osób pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2022-2024 wartość tego wskaźnika w gminie Wilczęta ulegała spadkowi: w roku bazowym było to 10,0%, w 2023 roku – 9,3%, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 8,5%.

Wykres 9. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Kolejna tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2024 roku z tego typu pomocy korzystały 82 osoby w wieku przedprodukcyjnym, 173 osoby w wieku produkcyjnym oraz 29 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej mężczyzn było więcej niż kobiet (liczba mężczyzn – 157, liczba kobiet – 127). Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2022-2024 dostrzec można stopniowy spadek liczby osób we wszystkich grupach wiekowych.

Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2022-2024

wiek	2022		2023		2024	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	115	47	99	39	82	36
produkcyjny	213	95	191	87	173	72
poprodukcyjny	51	36	41	26	29	19
ogółem	379	178	331	152	284	127

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W 2024 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 138 mieszkańcom gminy Wilczęta, natomiast świadczenie niepieniężne 82 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczne są spadki liczby osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Dane statystyczne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenie niepieniężne	88	84	82
świadczenie pieniężne	185	160	138

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, ogólna liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmniejszyła się z 145 osób w 2022 roku do 126 mieszkańców Gminy w 2024 roku. W omawianych latach podział ze względu na płeć był stosunkowo równomierny. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

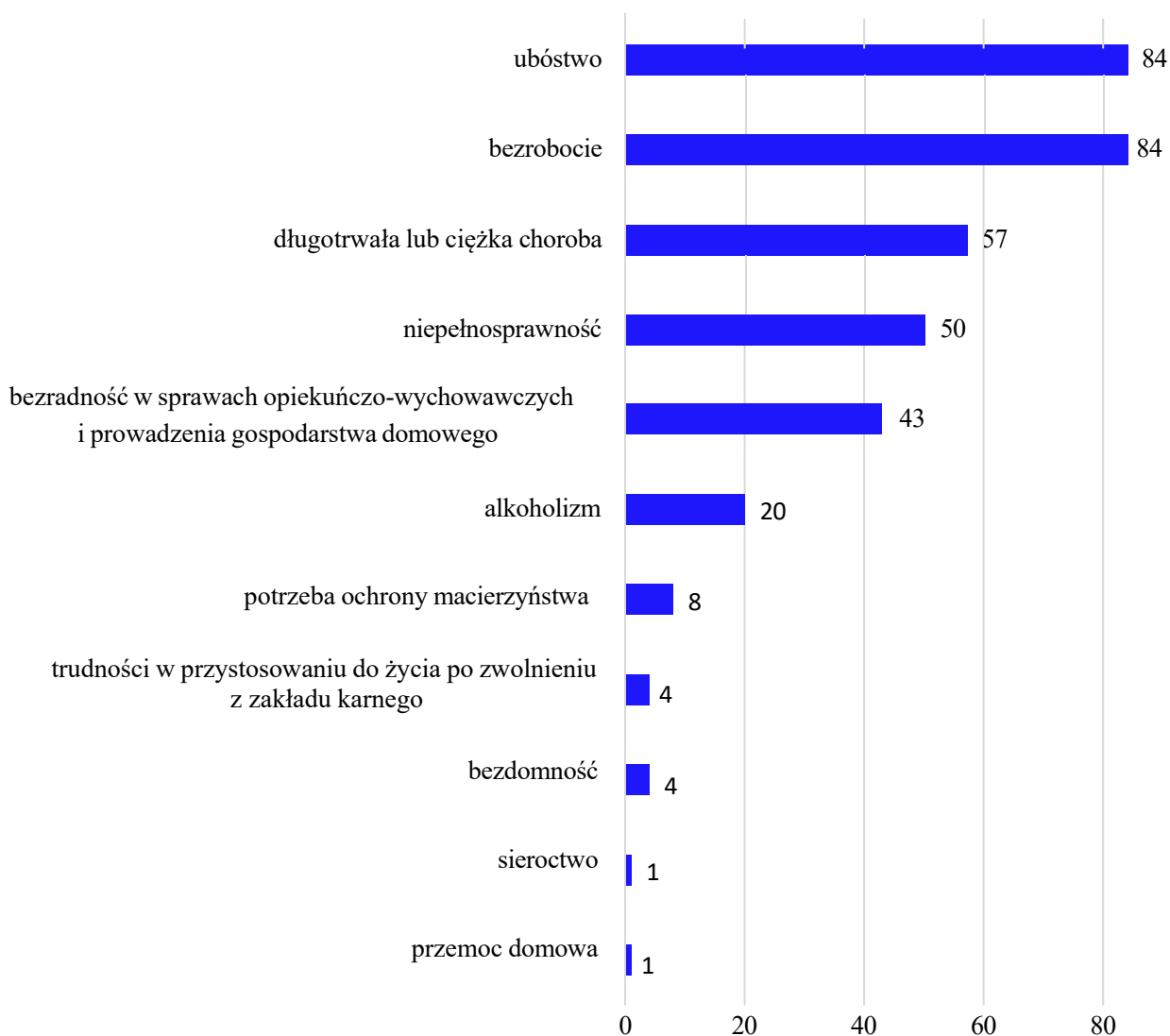
Tabela 10. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2022-2024

pleć	2022	2023	2024
kobiety	75	69	61
mężczyźni	70	64	65
ogółem	145	133	126

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

W 2024 roku najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Wilczęta były równocześnie ubóstwo i bezrobocie, z tych powodów wsparcie otrzymały 84 rodziny. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy, znalazła się długotrwała lub ciężka choroba (57 rodzin), natomiast na trzecim niepełnosprawność (50 rodzin). Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego pomoc otrzymały 43 rodziny, natomiast alkoholizm był przyczyną udzielenia świadczeń 20 rodzinom. W dalszej kolejności jako powody udzielania wsparcia odnotowano: potrzebę ochrony macierzyństwa (8 rodzin) oraz trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego i bezdomność (po 4 rodziny). W przypadku pojedynczych rodzin z terenu Gminy wsparcia udzielano także ze względu na sieroctwo oraz przemoc domową.

Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Do istotnych zasobów instytucjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Wilczęta należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczętach,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Wilczętach,
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Konsultacyjny,
- Zespół Interdyscyplinarny w Wilczętach,
- Urząd Gminy Wilczęta,
- Posterunek Policji w Wilczętach,
- Ośrodek Zdrowia w Wilczętach,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

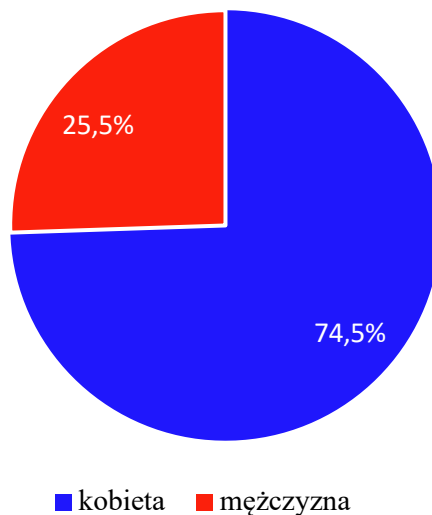
Należy zaznaczyć, iż istotnymi partnerami w realizacji działań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Braniewie oraz Powiatowy Urząd Pracy w Braniewie.

Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców

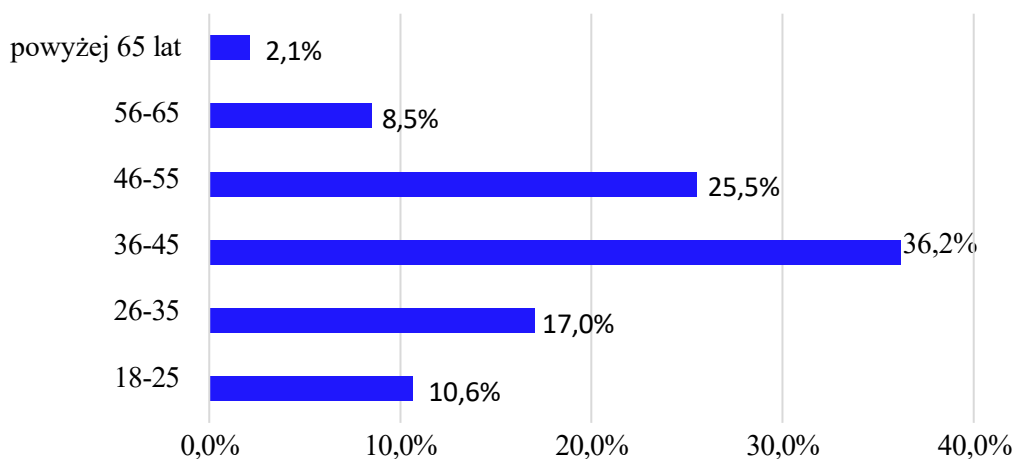
W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Wilczęta, a także skala zjawiska przemocy. Dodatkowo zbadano takie kwestie jak rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, zdrowie psychiczne oraz sytuacja osób starszych.

Struktura badanej próby

Wykres 11. Płeć: N¹⁵=47

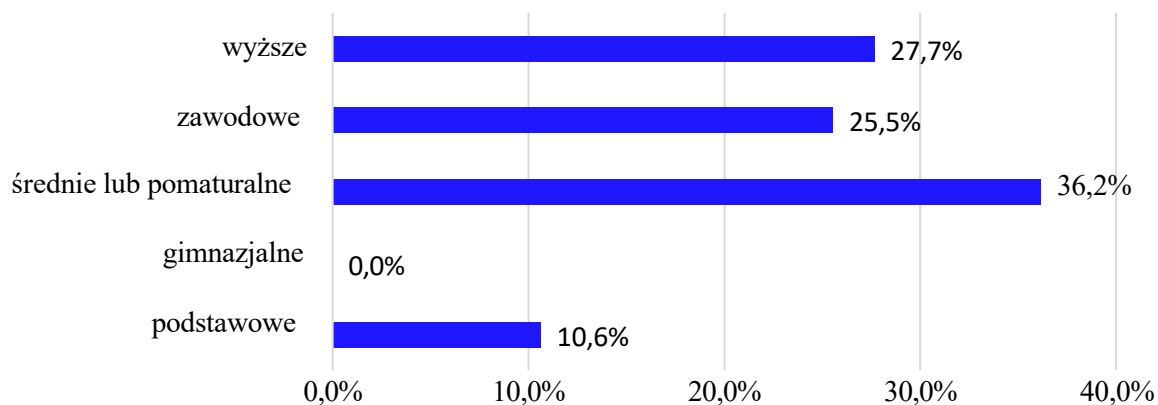

Wykres 12. Wiek: N=47

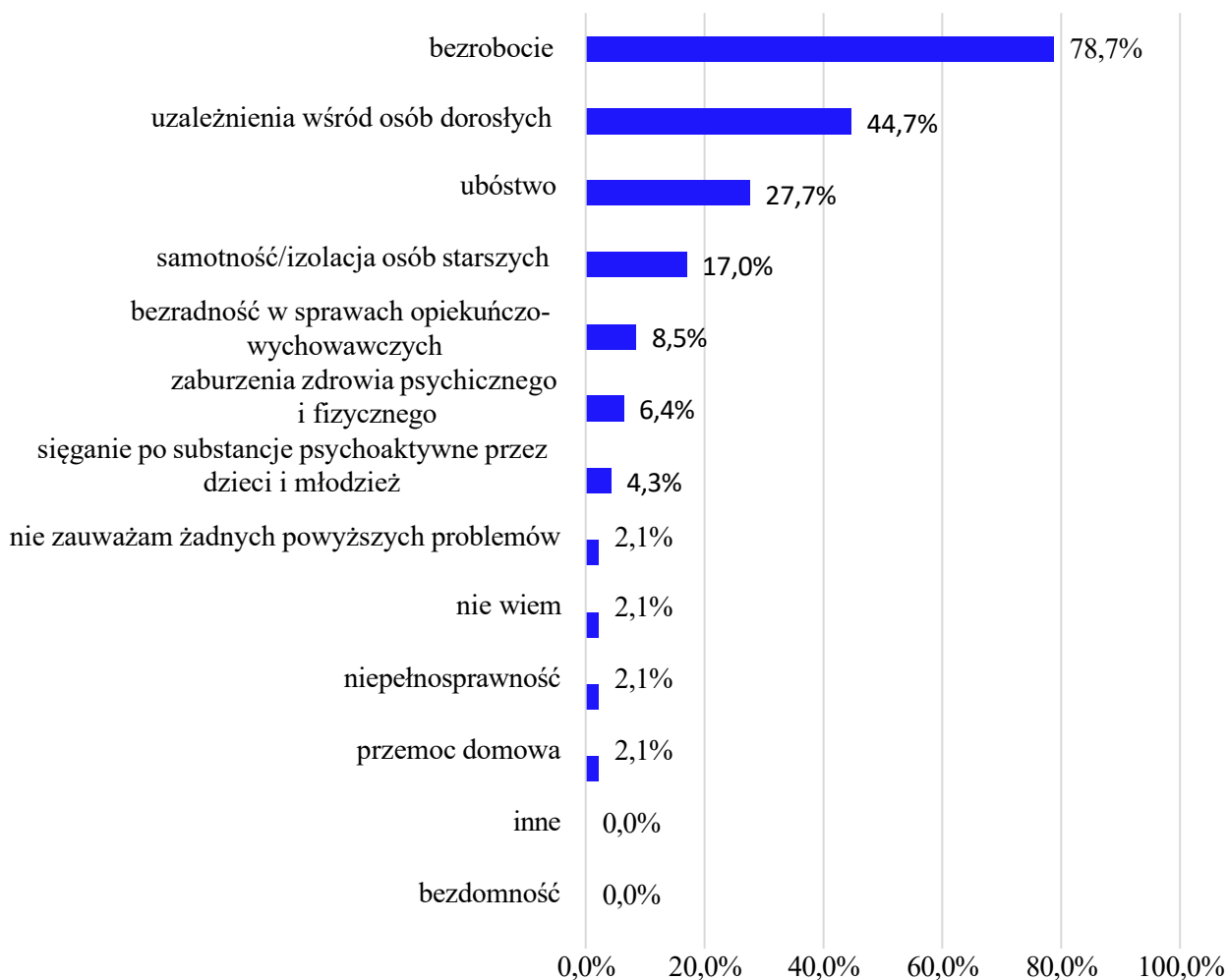
¹⁵ N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

Wykres 13. Wykształcenie: N=47

Problemy społeczne

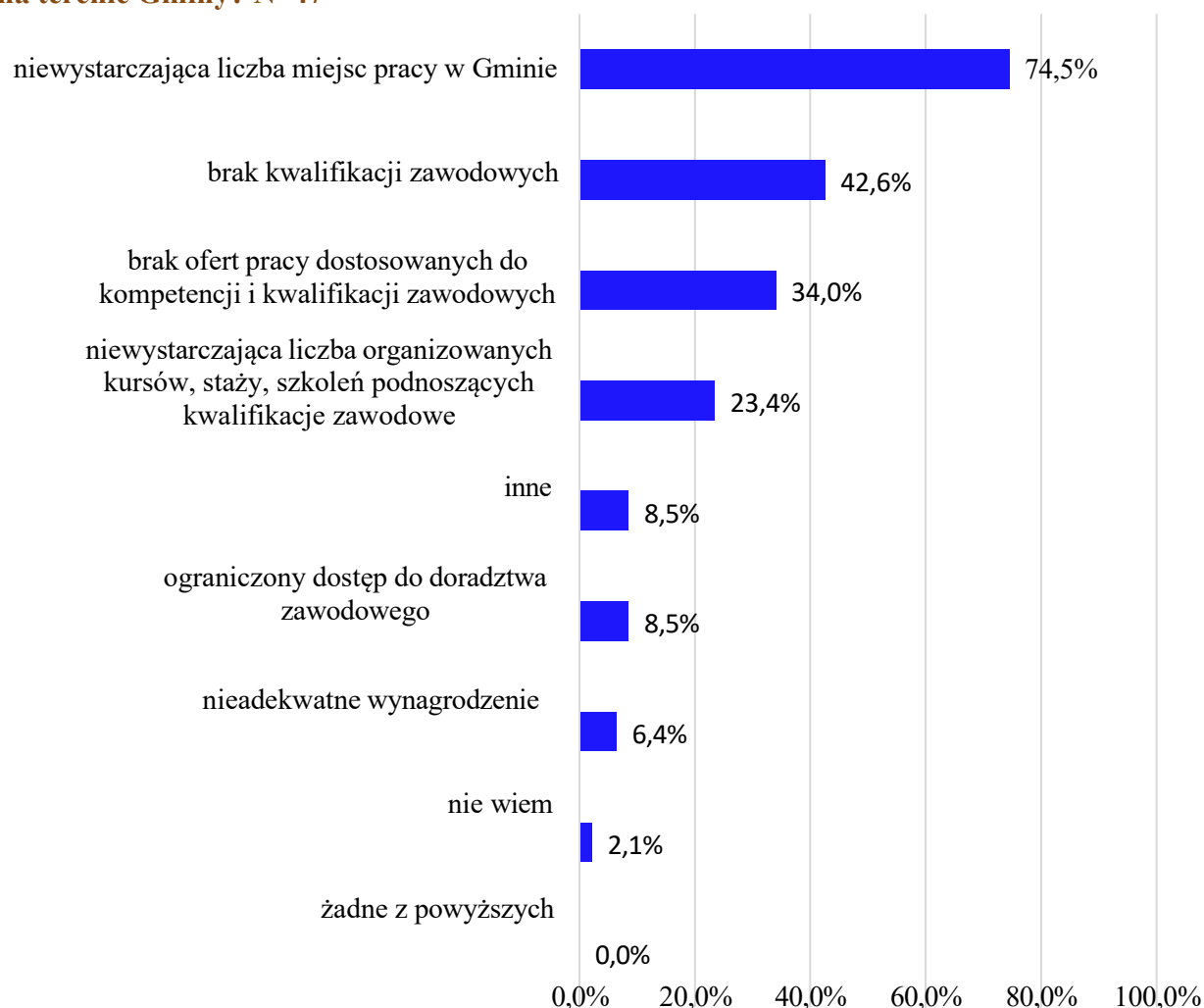
Wykres 14. Jakiego Pana/i zdaniem są największe problemy społeczne na terenie Gminy? N=47

*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

Rynek pracy

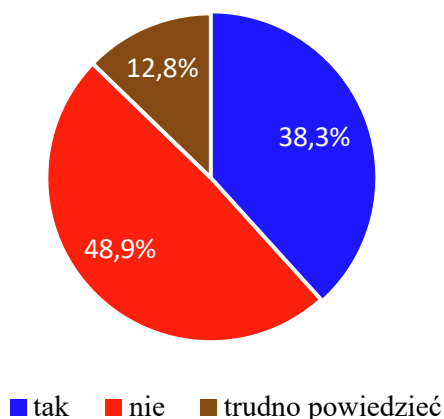
Wykres 15. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=47

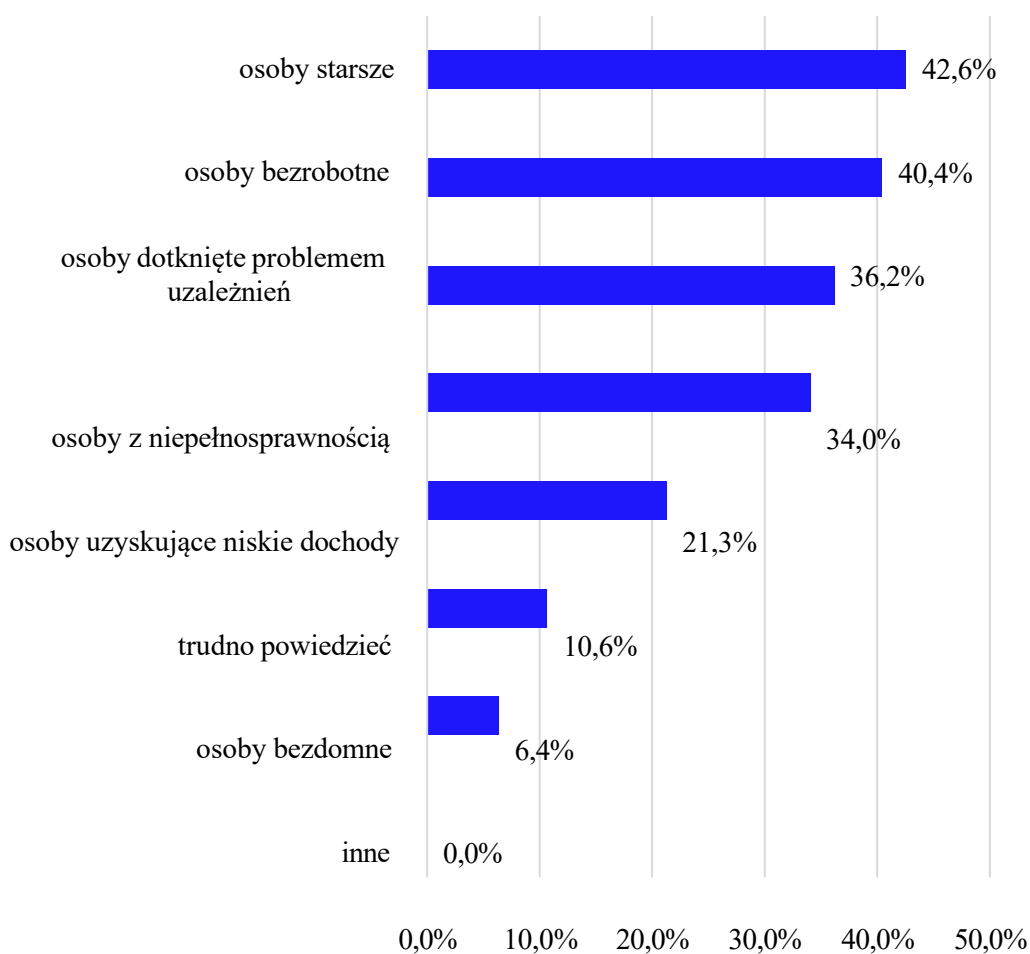
*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Wykres 16. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, ze względu na niewystarczające środki finansowe? N=47

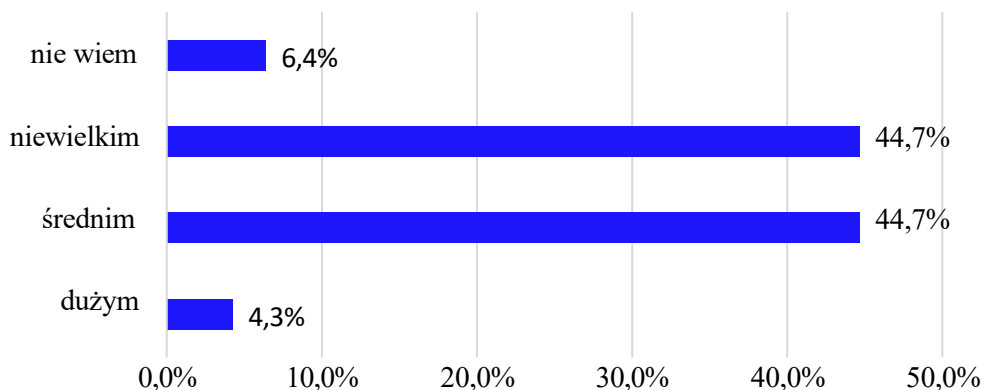
Wykres 17. Jakie grupy są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=47

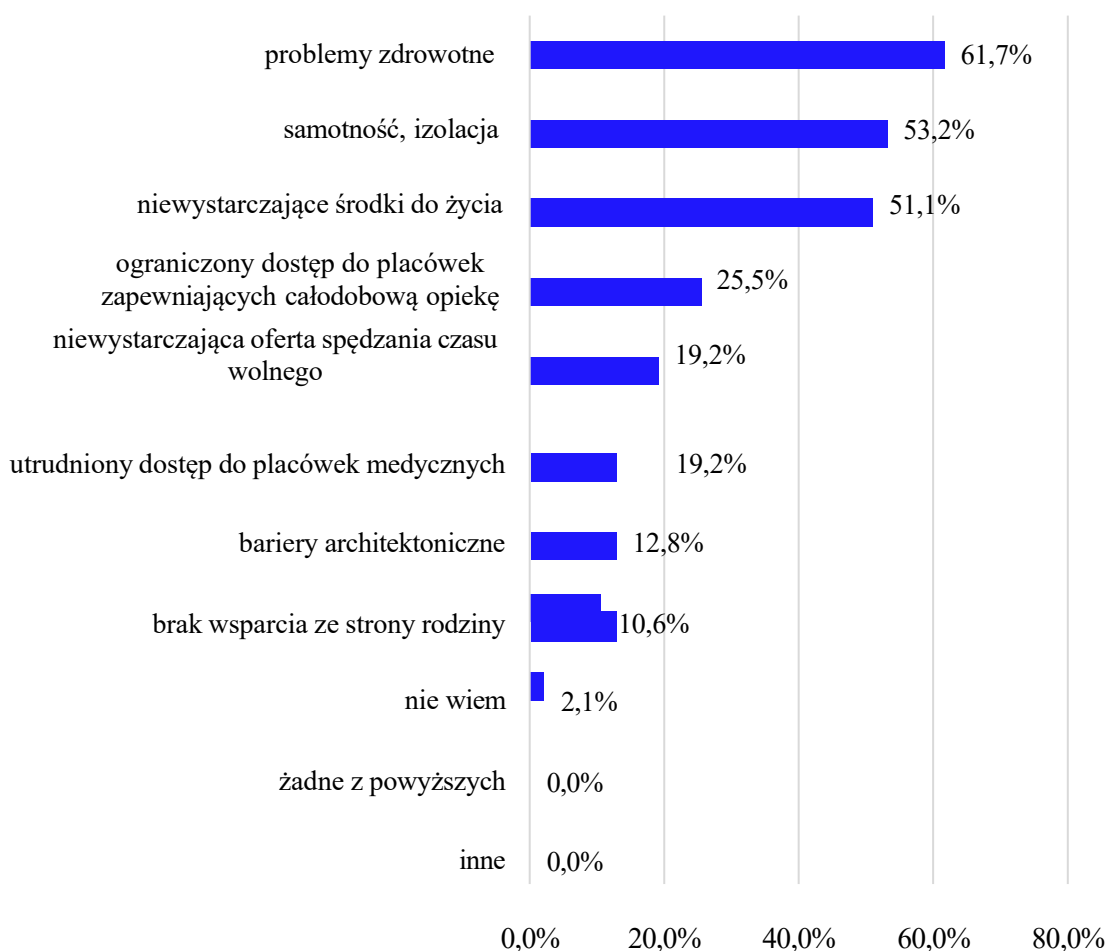
*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

Wykres 18. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=47

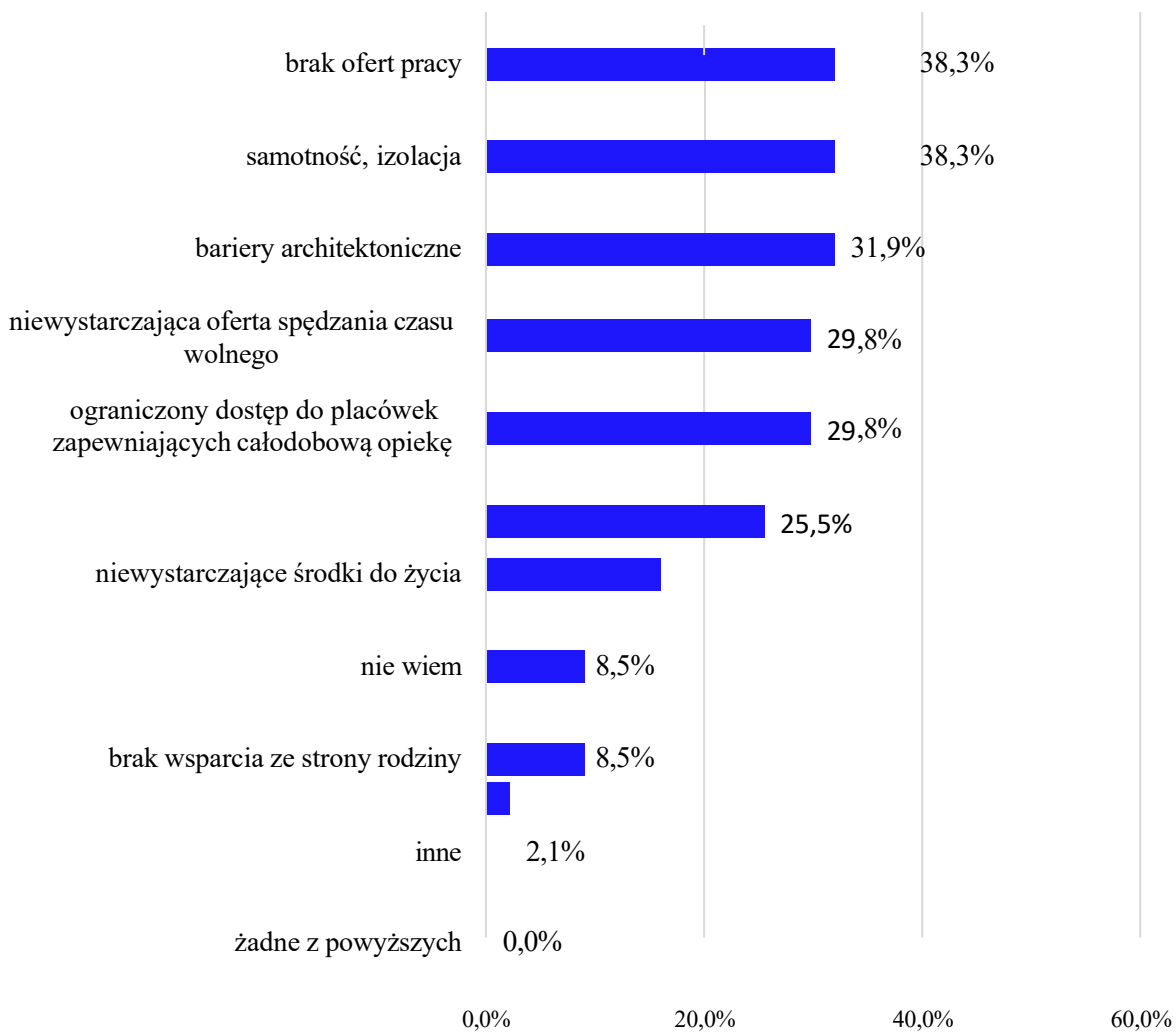

Wykres 19. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=47

*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

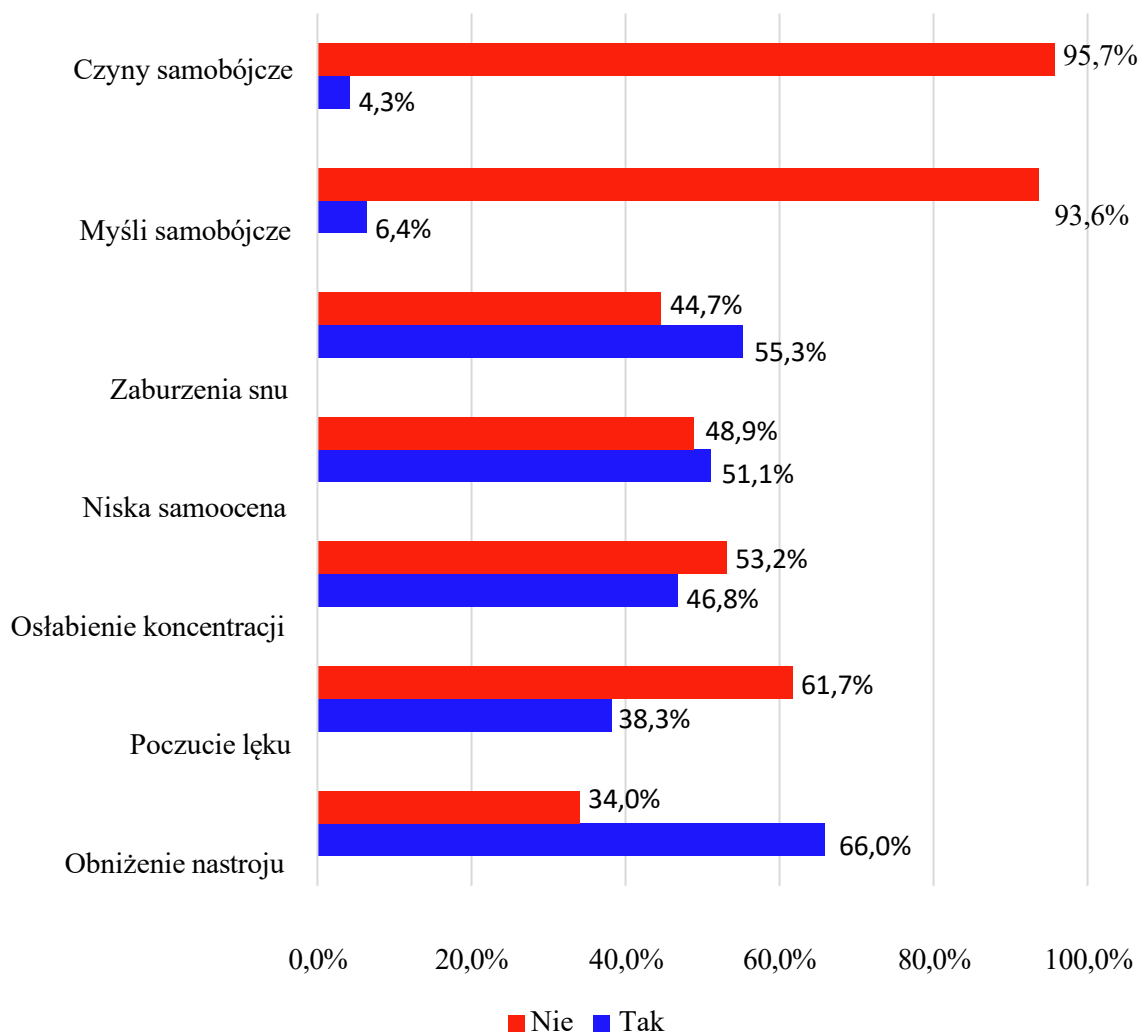
Wykres 20. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=47

**Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zdrowie psychiczne

Wykres 21. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=47

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Wykres 22. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) i Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=47

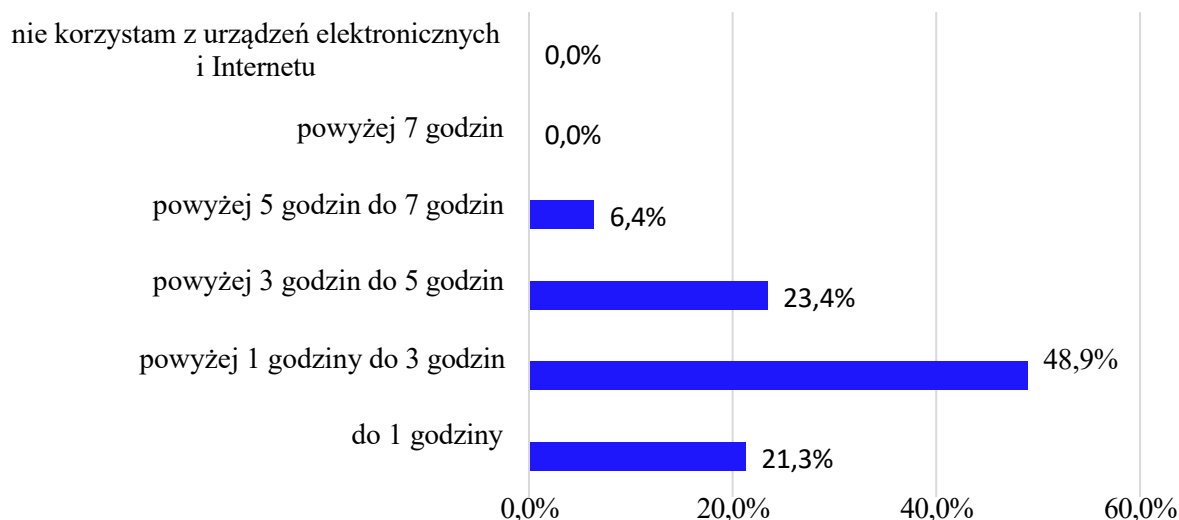

Tabela 11. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=47

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	47,8%	22
nie	30,4%	14
trudno powiedzieć	13,0%	6
nie przewiduję określonego czasu	8,7%	4

Uczestnictwo w grach hazardowych

Wykres 23. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=47

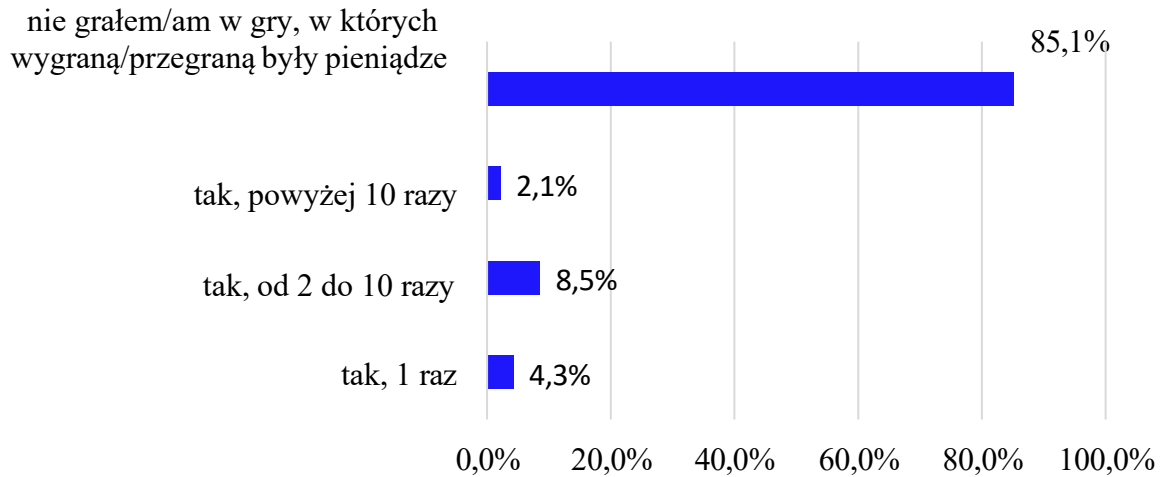
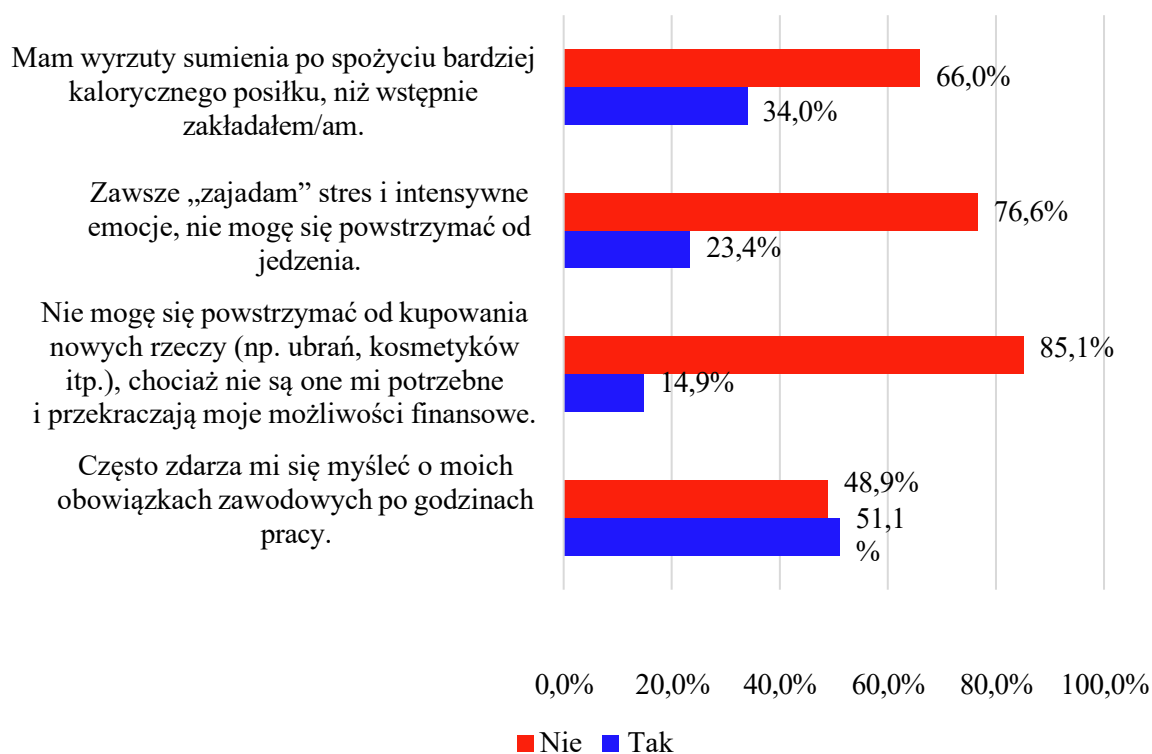

Tabela 12. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=7

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	28,6%	2
nie	71,4%	5
trudno powiedzieć	0,0%	0

Inne uzależnienia behawioralne

Wykres 24. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=47

Problem alkoholowy

Wykres 25. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=47

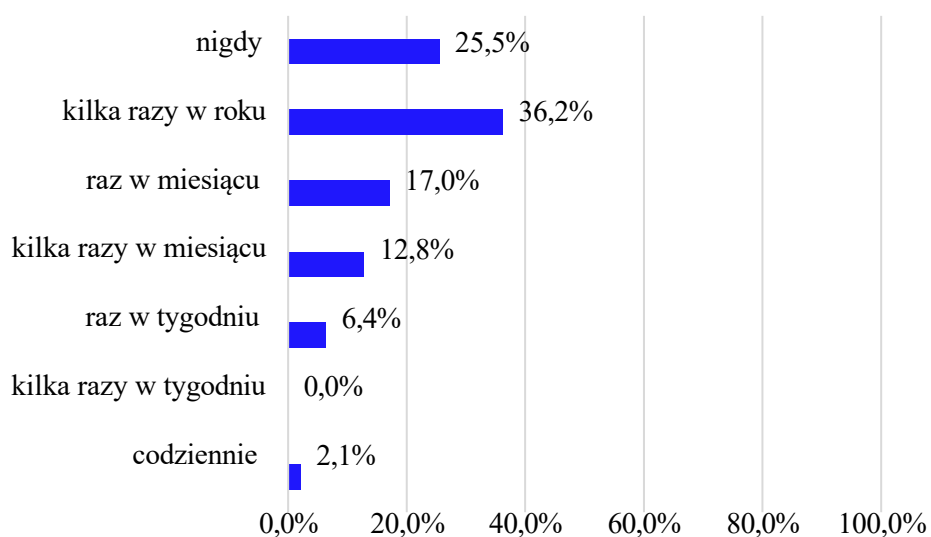

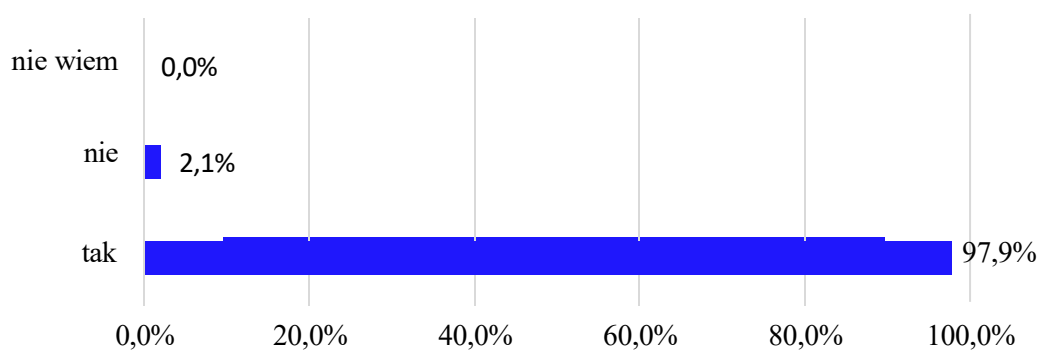
Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=34

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	11,8%	4
2-5 razy	2,9%	1
6-10 razy	0,0%	0
powyżej 10 razy	0,0%	0
ani razu	85,3%	29

Tabela 14. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=34

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	73,5%	25
raz mi się to zdarzyło	0,0%	0
zdarzało mi się to sporadycznie	0,0%	0
zdarzało mi się to często	0,0%	0
nie posiadam prawa jazdy	26,5%	9

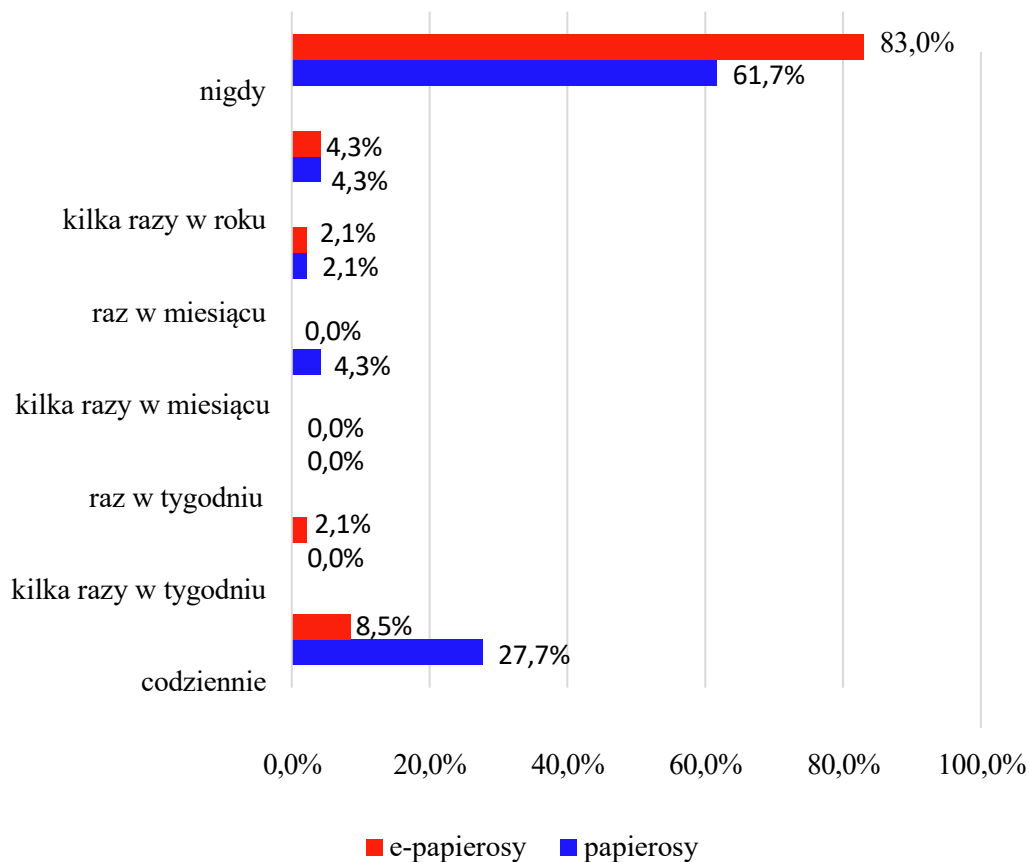
Wykres 26. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=47

Problem nikotynowy

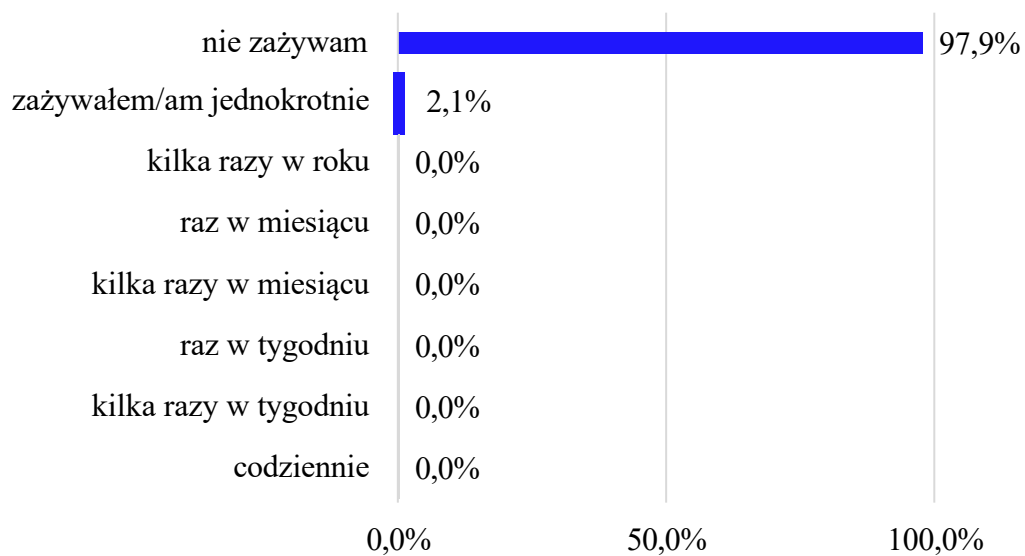
Wykres 27. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy?

N=47

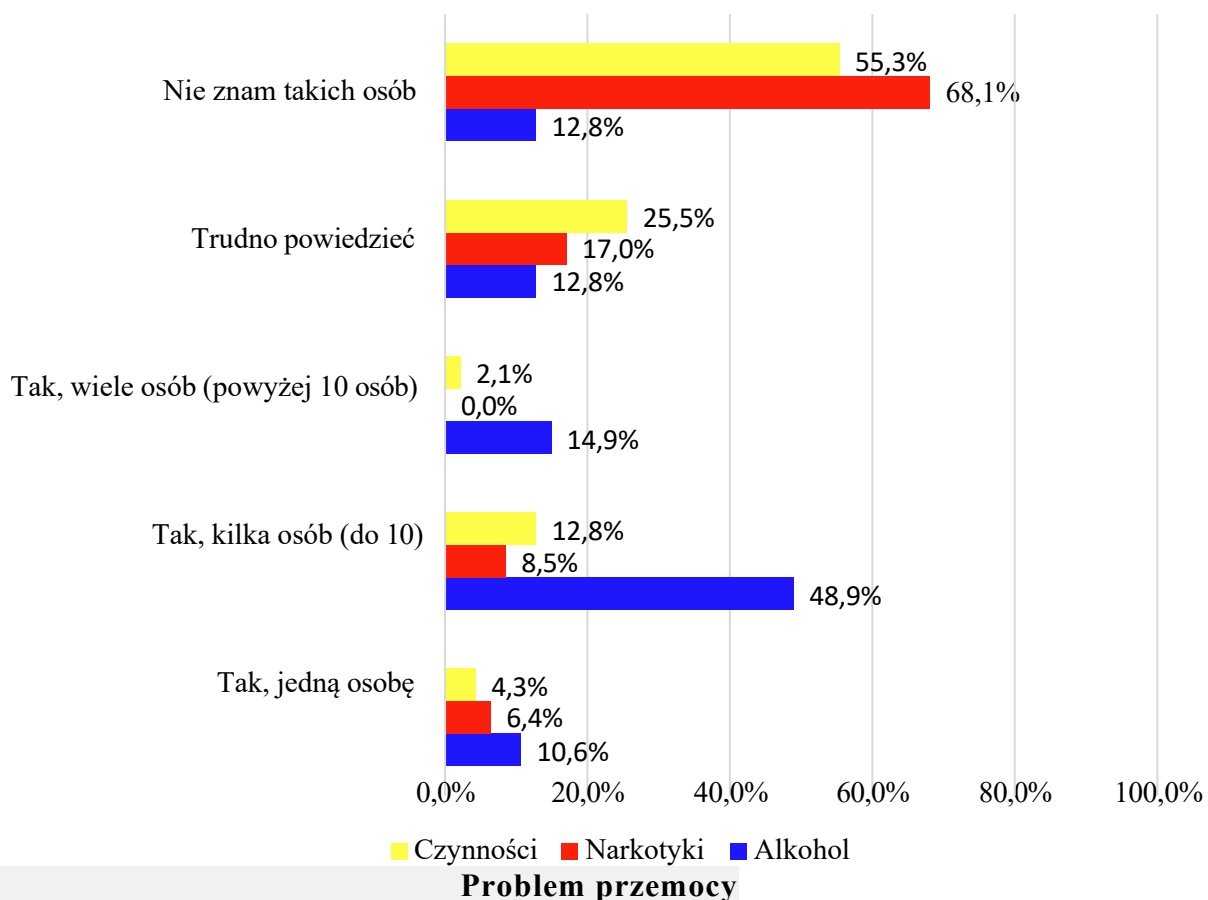

Problem narkotykowy

Wykres 28. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=47

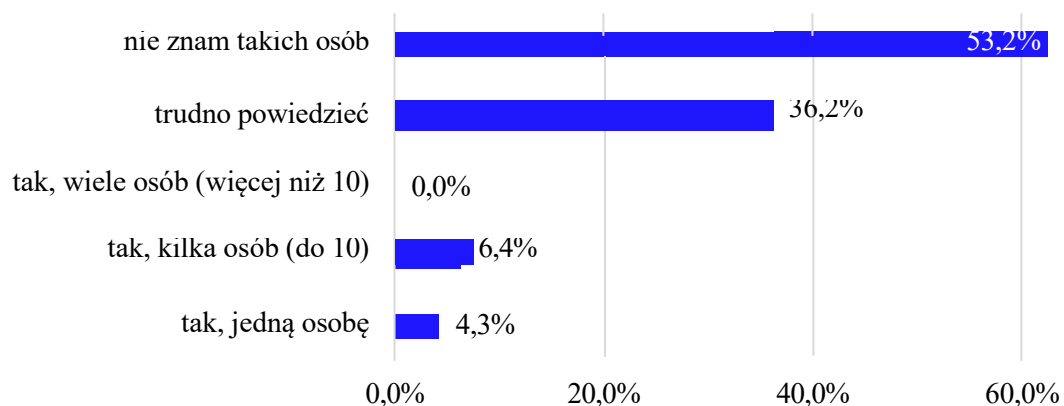

Wykres 29. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=47

Wykres 30. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej?

N=47

Wykres 31. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy domowej? N=47

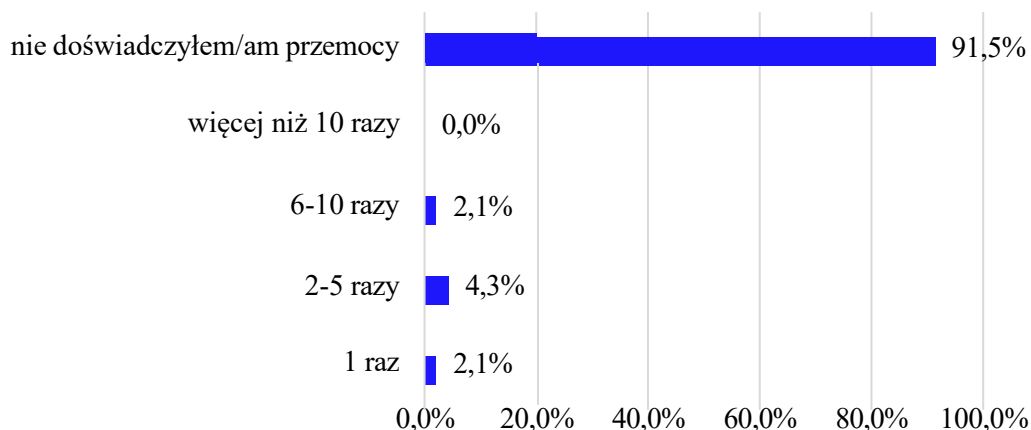

Tabela 15. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=4

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	100,0%	4
przemoc fizyczna	50,0%	2
zaniedbanie	50,0%	2
przemoc seksualna	0,0%	0
przemoc ekonomiczna	0,0%	0
nie wiem	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

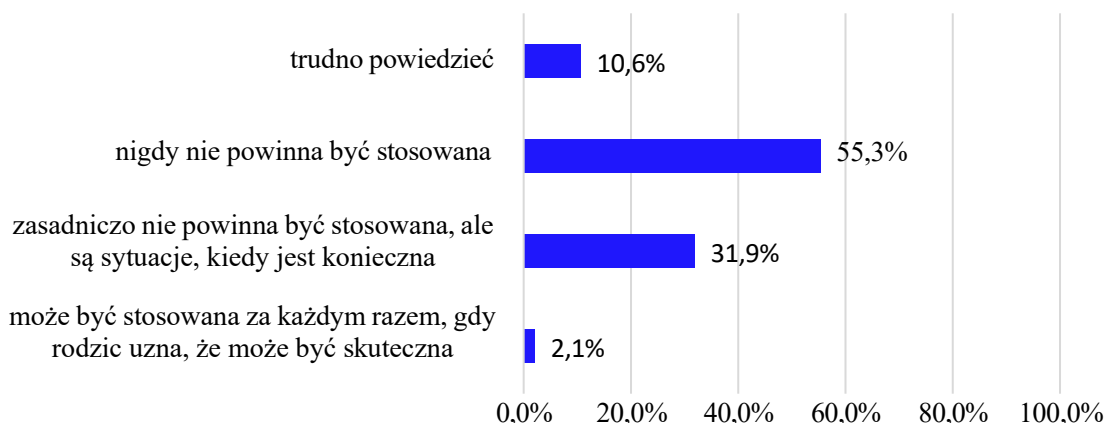
Tabela 16. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=4

Odpowiedź	%	Liczba odp.
partner/partnerka	75,0%	3
mąż/żona	25,0%	1
rodzice	0,0%	0
inni członkowie rodziny	0,0%	0
inne osoby	0,0%	0

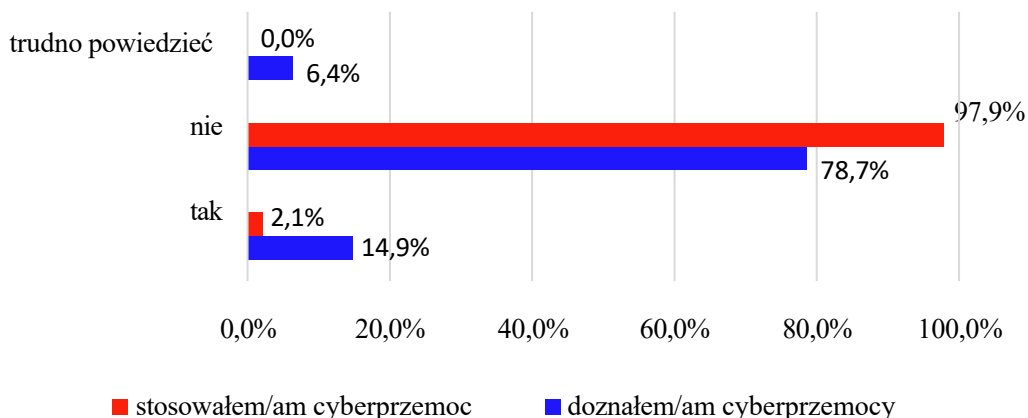
Wykres 32. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=47

Wykres 33. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=47

Wykres 34. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=47

Sytuacja społeczna gminy Wilczęta

W oparciu o dane udostępnione przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczętach, Główny Urząd Statystyczny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz inne podmioty, dokonano szczegółowej diagnozy sytuacji społecznej. Analizy te obejmują opis kluczowych problemów, ich zasięg oraz ocenę dotychczas podejmowanych działań interwencyjnych w odniesieniu do poszczególnych obszarów wskazanych w Strategii.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodzin mających trudności w pełnieniu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych polega na realizacji zaplanowanych działań, których celem jest przywrócenie im zdolności do samodzielnego radzenia sobie z wyzwaniami. Działania te są realizowane za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zarówno zasoby własne, jak i dostępne zewnętrzne formy wsparcia. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

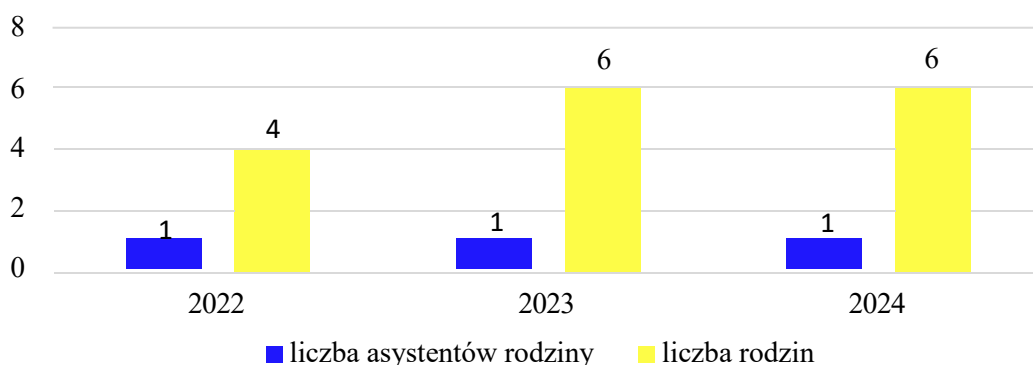
1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczętach pełni kluczową rolę w zakresie wspierania rodzin z Gminy, które borykają się z trudnościami życiowymi. Jednostka ta prowadzi działania mające na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb rodzin oraz zapewnienie im warunków umożliwiających życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczętach realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **instytucja asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W 2024 roku w GOPS w Wilczętach zatrudniony był 1 asystent rodziny, który w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził pracę z 6 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W stosunku do 2022 roku zauważalny jest wzrost w zakresie liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy. W omawianym okresie liczba zatrudnionych asystentów rodziny była stała.

Wykres 35. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024

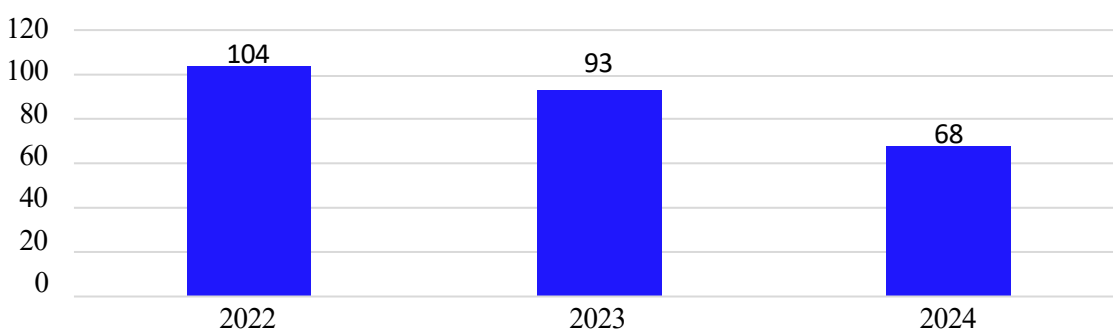

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

W roku 2024, jak i w dwóch latach poprzednich w gminie Wilczęta **nie było rodzin wspierających**, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce racjonalnego gospodarowania budżetem rodzinnym oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2022 roku korzystały 104 rodziny, w roku 2023 – 93, z kolei w 2024 roku – 68 rodzin. W omawianym okresie dostrzegalny jest systematyczny spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co wiąże się m.in. z niezmiennym się w ostatnich latach poziomem kryterium dochodowego.

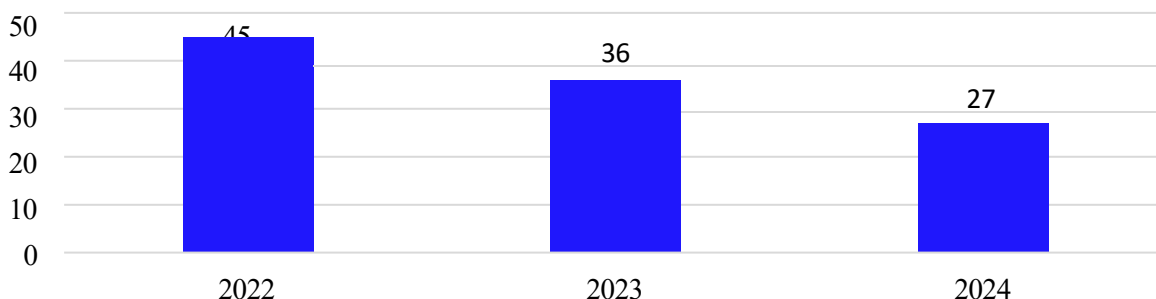
Wykres 36. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Bazując na przedstawionych poniżej danych można dostrzec, że liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w omawianym okresie wykazywała tendencje spadkowe: w 2022 roku było to 45 osób, w 2023 roku – 36, z kolei w 2024 roku – 27.

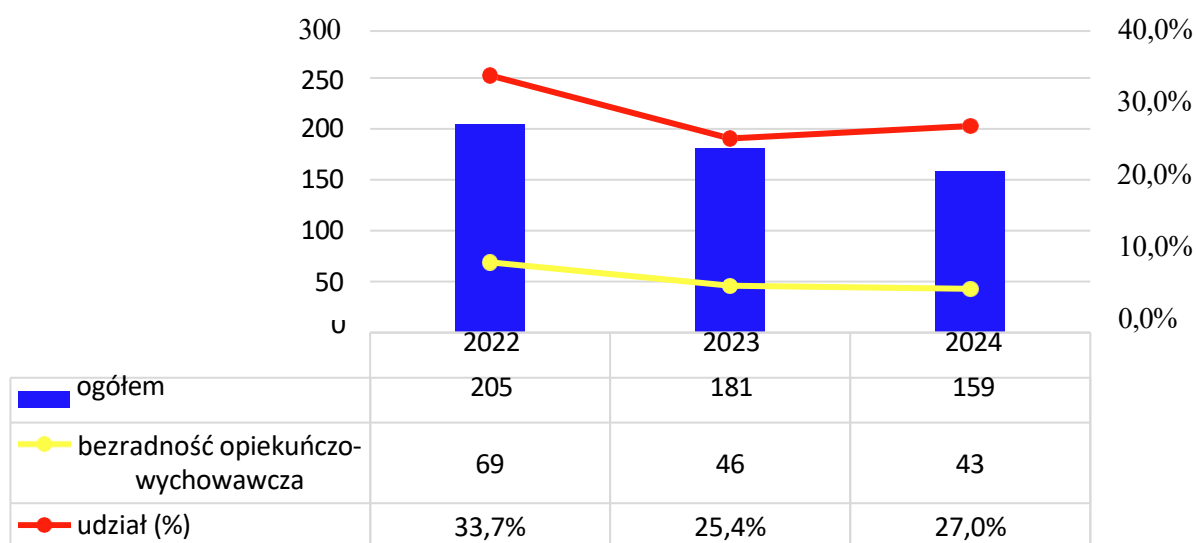
Wykres 37. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, znacząco spadła - z 69 w 2022 roku do 43 w 2024 roku. W przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOSP odnotowano pewne wahania: w 2022 roku wynosił on 33,7%, w 2023 roku - 25,4%, natomiast w ostatnim roku objętym analizą 27,0%. Szczegółowe dane zaprezentowano na kolejnym wykresie.

Wykres 38. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek współfinansowania kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej. W 2022 roku gmina Wilczęta poniosła wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na kwotę 89 496,68 zł, w 2023 roku – 101 614,93 zł, natomiast w 2024 roku było to 115 620,72 zł.

Tabela 17. Kwota odpłatności za pobyt dzieci z terenu gminy Wilczęta w pieczy zastępczej w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
kwota odpłatności (w złotych)	89 496,68	101 614,93	115 620,72

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczętach za 2022, 2023 i 2024 rok

Istotnym zasobem w zakresie wsparcia rodzin oraz dzieci i młodzieży w szczególności tych zmagających się z problemami społecznymi są placówki wsparcia dziennego. Obecnie na terenie gminy Wilczęta nie funkcjonuje jednak żadna placówka tego typu.

Jednym z elementów polityki prorodzinnej na terenie Gminy jest Karta Dużej Rodziny. Jej głównym celem jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej, a także wzmocnienie szans rozwojowych dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych dzięki oferowanym ulgom oraz zniżkom przez podmioty publiczne i prywatne, które podpisały umowy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej. Karta przysługuje rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie nie mniej niż troje dzieci. W 2024 roku w gminie Wilczęta wydano 18 Kart¹⁶.

Wsparcie osób z niepełnosprawnością

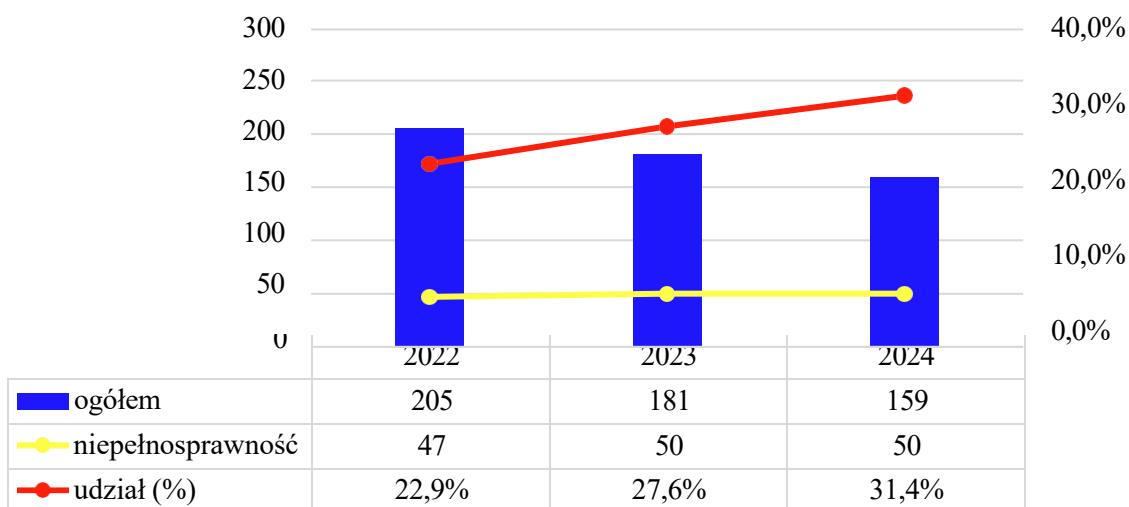
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność oznacza *trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy*. Osoby z niepełnosprawnościami można klasyfikować na podstawie różnych kryteriów, takich jak typ schorzenia, moment wystąpienia ograniczeń w życiu oraz stopnia niepełnosprawności. Należy jednak zaznaczyć, że jest to grupa niezwykle zróżnicowana, co sprawia, że wszelkie działania wspierające powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb wynikających z konkretnych trudności i ograniczeń zdrowotnych.

W 2024 roku ze wsparcia GOPS w Wilczętach z powodu niepełnosprawności korzystało 50 rodzin, co stanowiło 31,4% wszystkich rodzin objętych wsparciem Ośrodka. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności utrzymywała się na względnie stałym poziomie: w roku bazowym było to 47 rodzin, natomiast w kolejnych dwóch latach – po 50. W przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS, uległ on wzrostowi z 22,9% w roku bazowym do 31,4% w 2024 roku. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

¹⁶ Raport o stanie Gminy Wilczęta za 2024 r.

Wykres 39. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń uległa wahaniom, a w 2024 wyniosła 249. Analogiczne tendencje dostrzegalne są w przypadku kwoty świadczeń. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 18. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	238	251	249
kwota świadczeń (zł)	51 370,00	54 176,00	53 744,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W latach 2022-2024 liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz przeznaczona na ten cel kwota uległy spadkowi. W 2022 roku przyznano 732 świadczenia na kwotę 157 995,00 zł, w 2023 roku – 605 na kwotę 130 583,00 zł, natomiast w 2024 roku – 553 na kwotę 119 360,00 zł.

Tabela 19. Zasilek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	732	605	553
kwota świadczeń (zł)	157 995,00	130 583,00	119 360,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W 2024 roku przyznano 435 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, a kwota świadczeń kształtowała się na poziomie 93 890,00 zł. Względem roku poprzedniego, liczba świadczeń utrzymała się na tym samym poziomie, z kolei w porównaniu do roku bazowego wzrosła o 22. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 20. Zasilek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	413	435	435
kwota świadczeń (zł)	89 142,00	93 890,00	93 890,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

W 2022 roku wypłacono 40 świadczeń z powyższego tytułu, w 2023 roku – 38, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 20. Analogiczne tendencje widoczne są w przypadku kwoty omawianych świadczeń, która uległa spadkowi o 49,2%. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w kolejnej tabeli.

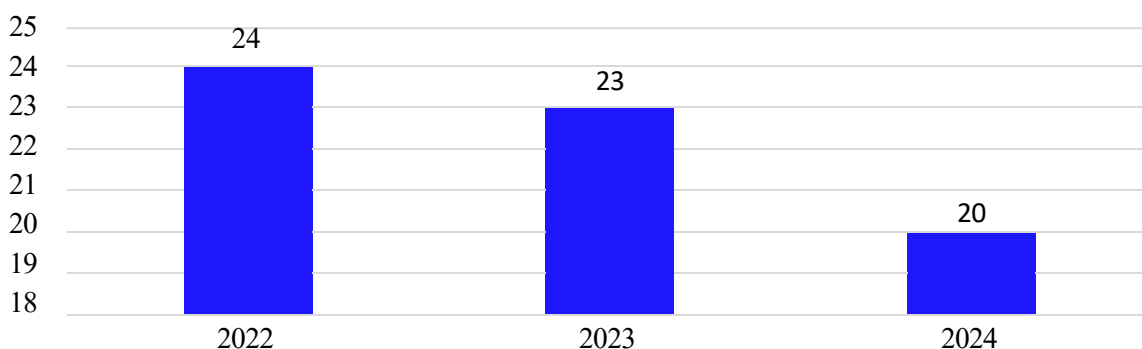
Tabela 21. Specjalny zasilek opiekuńczy na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	40	38	20
kwota świadczeń (zł)	24 400,00	23 160,00	12 400,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej jest również świadczenie **usług opiekuńczych** osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Jak przedstawia kolejny wykres, na przestrzeni lat 2022-2024 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych uległa spadkowi – w 2022 roku były to 24 osoby, w 2023 roku – 23 osoby, natomiast w 2024 roku – 20 osób.

Wykres 40. Liczba świadczeniobiorców usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

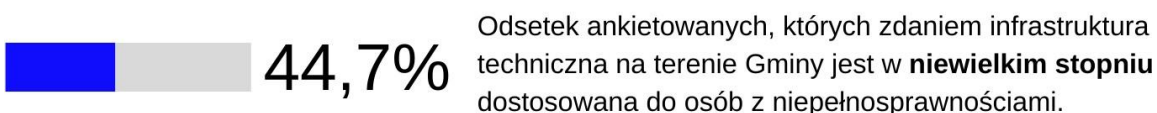
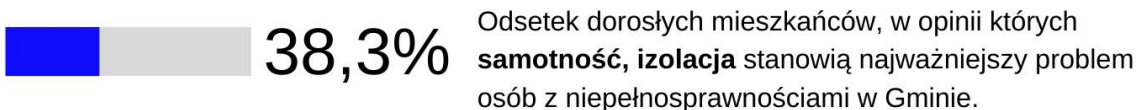
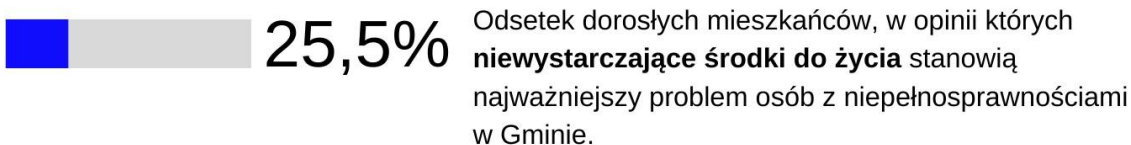
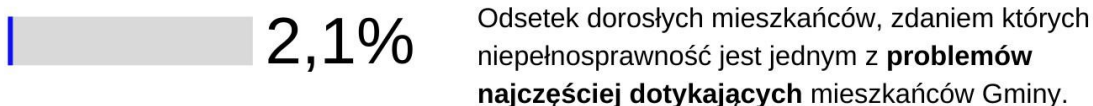
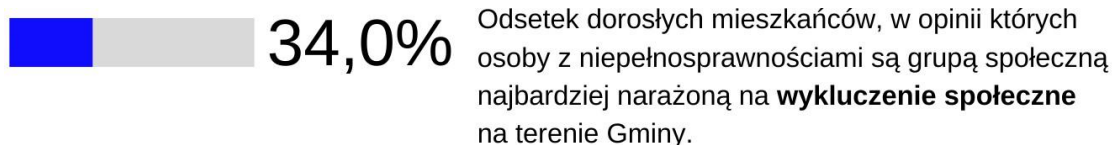
Dla osób wymagających szczególnego wsparcia świadczone są **specjalistyczne usługi opiekuńcze**, które są dostosowane do potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i są realizowane przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. W latach poddanych analizie żaden mieszkaniec gminy Wilczęta nie korzystał ze specjalistycznych usług opiekuńczych¹⁷.

¹⁷ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

W ramach wsparcia społecznego oraz dążenia do poprawy funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością w jej środowisku, gmina Wilczęta uczestniczyła w programie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „**Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością**” dla JST, finansowanym ze środków Funduszu Solidarnościowego. Dzięki asystencji osobistej, osoba z niepełnosprawnością ma możliwość prowadzenia bardziej niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia. W 2024 roku wsparciem asystentów objęto 24 osoby.

Opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami zamieszkujący gminę Wilczęta mogli skorzystać z programu „**Opieka Wytchnieniowa**”, finansowanego z Funduszu Solidarnościowego. Program miał za zadanie odciążenie poprzez wsparcie w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki tej formie wsparcia osoby zaangażowane w sprawowanie opieki pozyskiwały czas, który mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację oraz załatwienie niezbędnych spraw.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku wśród dorosłych mieszkańców:

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=47

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

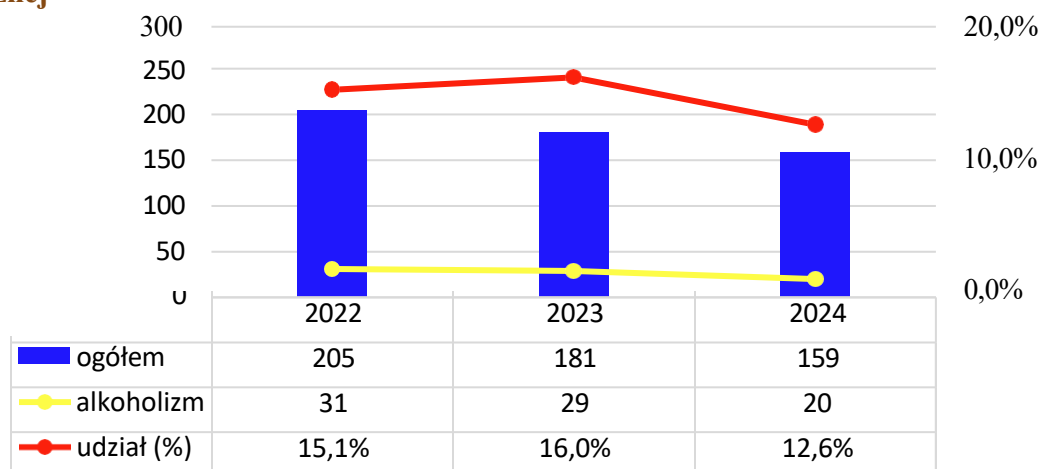
Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁸.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

W 2024 roku ze wsparcia GOPS w Wilczętach z powodu alkoholizmu korzystało 20 rodzin, co stanowiło 12,6% wszystkich rodzin objętych wsparciem Ośrodka. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu uległa niewielkiemu spadkowi: w 2022 roku było to 31 rodzin, w 2023 – 29 rodzin, natomiast 2024 ze wsparcia korzystało 20 rodzin. Wahania widoczne są w przypadku ich udział w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS, a najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku (16,0%). W omawianym okresie żadna rodzina z terenu gminy Wilczęta nie korzystała z pomocy społecznej z powodu narkomanii.

¹⁸ Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.

Wykres 41. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2024 roku GKRPA liczyła 4 członków.

W roku objętym analizą przeprowadzono rozmowy z 22 osobami z problemem alkoholowym, natomiast nie przeprowadzono rozmów z członkami rodzin osób z tym problemem. Wystąpiono z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 8 osób, co stanowiło najwyższą liczbę wniosków w analizowanym okresie. W latach 2022-2024 zauważa się wahania liczby osób z problemem alkoholowym, z którymi członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy, z kolei członkowie tych rodzin, z którymi takie rozmowy były prowadzone utrzymywała się na stosunkowo stałym poziomie. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 22. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	19	10	22
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	1	1	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	2	8

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

W omawianym okresie na terenie gminy Wilczęta funkcjonował Punkt Konsultacyjny, działający ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych (tzw. korkowe). Jego podstawową funkcją jest udzielanie konsultacji i poradnictwa dla osób zmagających się z problemem uzależnień, informowanie o szkodliwości substancji psychoaktywnych, możliwych sposobach leczenia, motywowanie do podjęcia terapii, a także pomoc osobom uwikłanym w problem przemocy domowej.

W omawianym roku Punkt był czynny średnio 6 godzin w miesiącu. W 2024 roku w PK udzielono porad 14 osobom z problemem alkoholowym. Na przestrzeni analizowanych lat największą grupę korzystającą z poradnictwa PK stanowiły właśnie osoby z tym problemem, których liczba w omawianym okresie ulegała wzrostowi od 9 w 2022 roku, przez 11 w 2023 roku, do 14 w 2024 roku. W przypadku dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym dostrzegalne są tendencje spadkowe: w roku bazowym porad udzielono 4 mieszkańcom Gminy, w 2023 roku były to 2 osoby, z kolei w ostatnim roku poddany analizie nie udzielono porad żadnemu członkowi rodziny osoby z problemem alkoholowym. W omawianym okresie w PK nie udzielano porad osobom doznającym przemocy domowej, z problemem narkotykowym oraz członkom ich rodzin, z kolei jedynie w 2023 udzielono porad 2 osobom stosującym przemoc domową.

Tabela 23. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby z problemem alkoholowym	9	11	14
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	4	2	0
osoby doznające przemocy domowej	0	0	0
osoby stosujące przemoc domową	0	2	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

GKRPA zajmuje się także **profilaktyką zachowań ryzykownych**. W omawianym okresie w gminie Wilczęta nie realizowano programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE, IPiN.

W 2024 nie prowadzono również innych programów profilaktycznych, finansowanych w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, z obszaru profilaktyki uniwersalnej, skierowanych do dzieci i młodzieży, natomiast w 2022 takie programy zostały przeprowadzone i wzięło w nich udział 154 uczniów oraz 10 nauczycieli.

W omawianym okresie realizowano działania o charakterze profilaktycznym, które nie miały formy ustrukturyzowanych programów. W 2024 roku w jednorazowych prelekcjach, pogadankach oraz konkursach uczestniczyło 239 osób, natomiast w 2023 roku w jednorazowych prelekcjach i pogadankach wzięło udział 160 osób.

Tabela 24. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi przeprowadzonych na terenie gminy Wilczęta w latach 2022-2024

forma działań	2022	2023	2024
jednorazowe prelekcje, pogadanki	160	0	230
konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.)	0	0	9

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Wilczęta. W roku 2024 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 1 453 808,12 zł, w tym 938 543,31 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 60 647,39 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 454 617, 42 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2024 roku w stosunku do 2022 roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zmniejszeniu o 25,5%, natomiast względem roku poprzedniego zmalała o 5,5%.

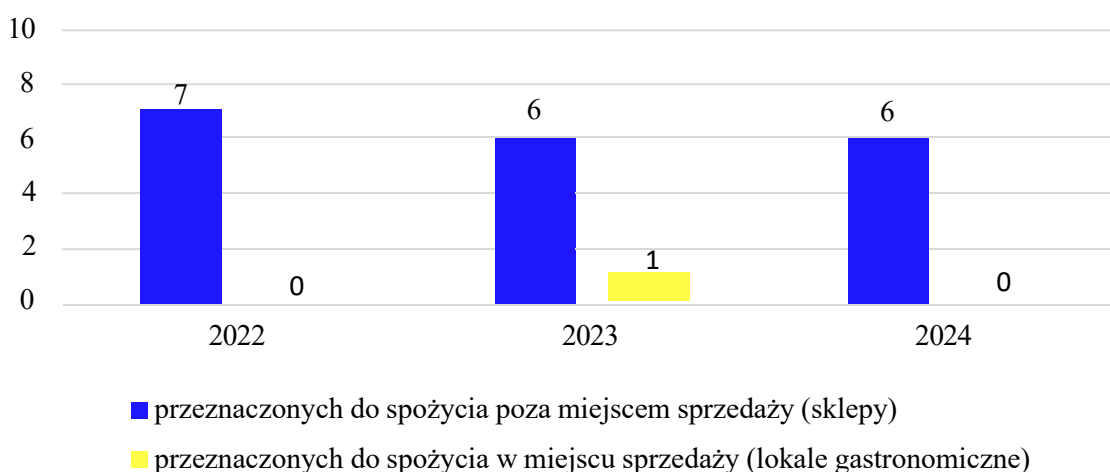
Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Wilczęta w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

W omawianym okresie łączna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych uległa niewielkiemu spadkowi z 7 w latach 2022-2023 do 6 w 2024 roku. W każdym analizowanym roku na terenie Gminy działalność prowadziły głównie punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy). Tylko w 2023 roku na terenie Gminy funkcjonował 1 punkt do spożycia alkoholu w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).

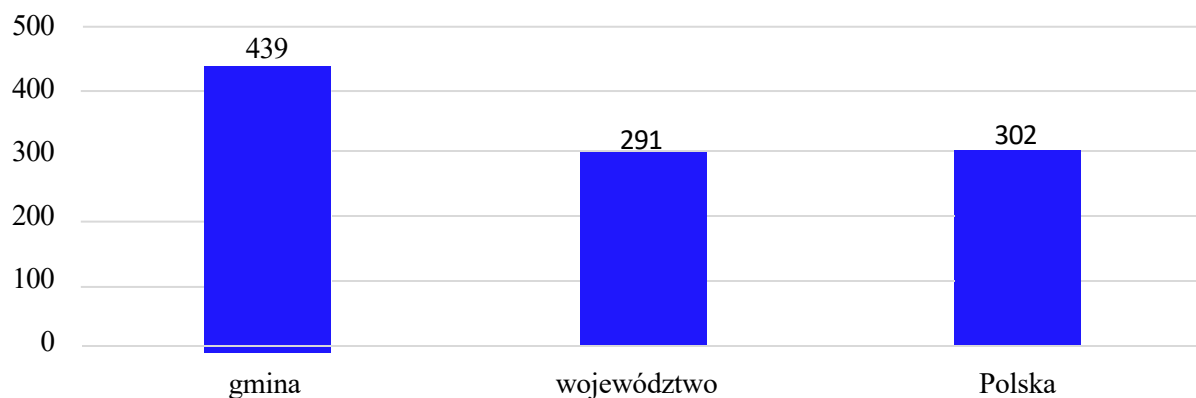
Wykres 42. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wilczęta na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wilczęta, w porównaniu do województwa warmińsko-mazurskiego oraz do całej Polski. Jak wynika z obecnie dostępnych danych przedstawionych na kolejnym wykresie, liczba mieszkańców w Gminie przypadająca na jeden punkt przyjmuje wyższą wartość niż średnia określona dla województwa warmińsko-mazurskiego (291) oraz całego kraju (302), co świadczy o mniejszej dostępności do miejsc sprzedaży alkoholu na terenie Gminy.

Wykres 43. Liczba dorosłych mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wilczęta, województwie lubelskim i całej Polsce w 2024 roku

Źródło: KCPU-G1 - Sprawozdanie z działalności samorządów lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w 2024 r. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2024 roku. Zestawienia statystyczne, wyniki wstępne.

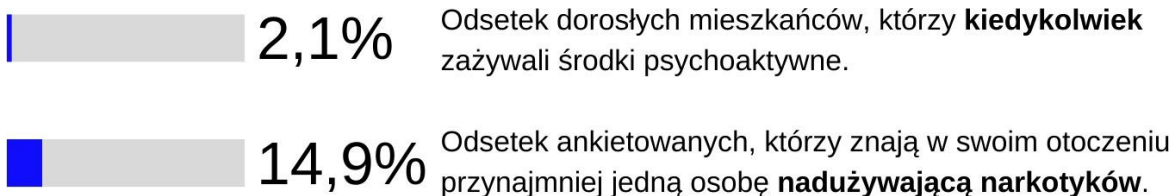
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku wśród dorosłych mieszkańców:

PROBLEM ALKOHOLOWY

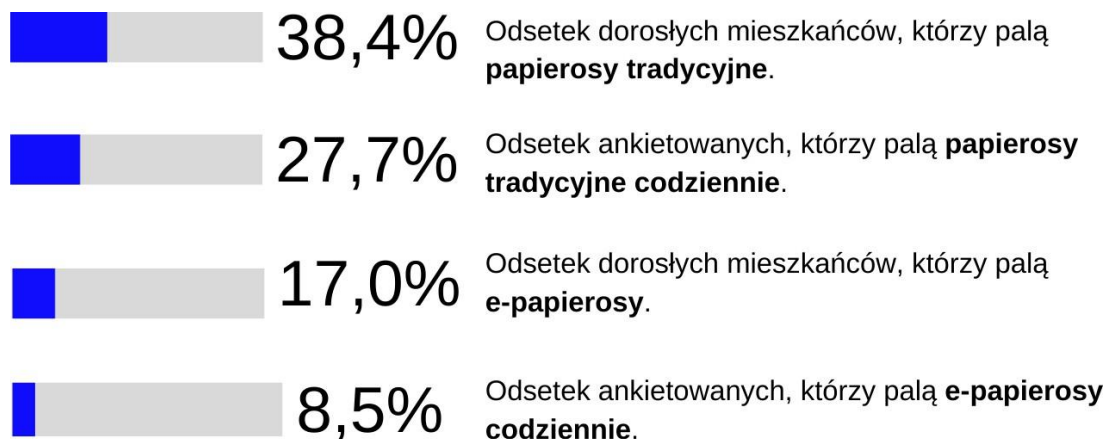
* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=47

PROBLEM NARKOTYKOWY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=47

PROBLEM NIKOTYNOWY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=47

UZALEŻNIENIA NATURY BEHAWIORALNE

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=47

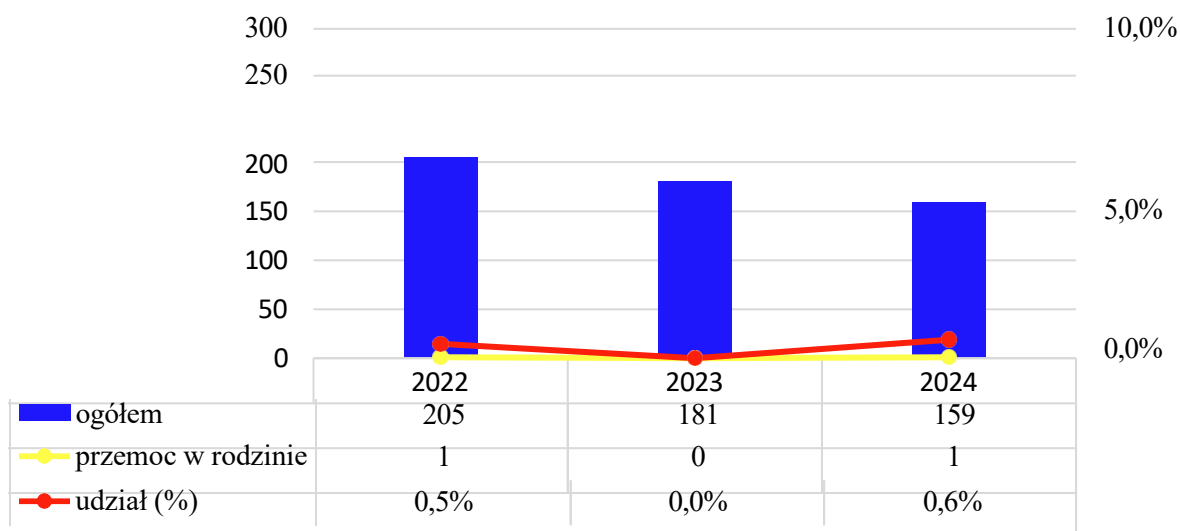
Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc to intencjonalne i celowe działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby. Pod pojęciem przemocy domowej wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej (...)”.

W 2022 i 2024 z powodu przemocy skorzystała 1 rodzina, a w 2023 nie odnotowano takiego przypadku. Z przedstawionych danych wynika, że udział liczby rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS ulegał wahaniom. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 44. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu przemocy domowej w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy istnieje potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Wilczęta zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**, którego celem funkcjonowania jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie

pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane są grupy diagnostyczno-pomocowe.

Kolejną analizowaną kwestią są dostępne dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych. W 2022 i 2023 roku odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego, z kolei w 2024 roku – 6. Tendencje wzrostowe widoczne są również w zakresie liczby funkcjonujących grup diagnostyczno-pomocowych: w 2022 roku były to 4 grupy, w 2023 – 8, a w 2024 roku – 9.

Tabela 25. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	6
liczba funkcjonujących grup diagnostyczno-pomocowych	4	8	9

Źródło: Sprawozdanie roczne z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Wilczętach działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Wilczęta za 2022, 2023 i 2024 rok

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba osób doświadczających przemocy domowej, objętych działaniami w ramach procedury NK, ulegała wahaniom. W 2022 roku było to 14 osób, w 2023 – 20 osób, natomiast w 2024 roku – 15 osób. Wahania widoczne są również w zakresie liczby kontynuowanych procedur NK. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 26. Dane statystyczne dotyczące wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób doświadczających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury NK	14	20	15
liczba kontynuowanych procedur NK	1	0	2

Źródło: Sprawozdanie roczne z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Wilczętach działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Wilczęta za 2022, 2023 i 2024 rok

W 2024 roku zakończono łącznie 4 procedury NK, z czego wszystkie na skutek ustania przemocy domowej. Na przestrzeni analizowanych lat można zaobserwować wahania w zakresie zakończonych procedur, a najwięcej odnotowano ich w 2022 roku. Należy podkreślić, że w każdym analizowanym roku powodem zakończenia procedur NK było ustanie przemocy domowej. Szczegółowe informacje znajdują się w następującej tabeli.

Tabela 27. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba zakończonych procedur NK na skutek ustania przemocy domowej	2	5	4

Źródło: Sprawozdanie roczne z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Wilczętach działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Wilczęta za 2022, 2023 i 2024 rok

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku wśród dorosłych mieszkańców:

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=47

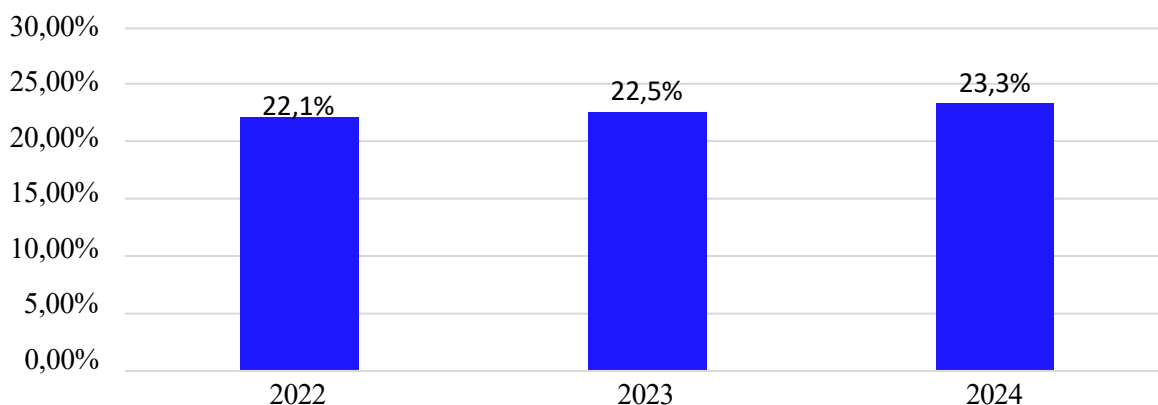
Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Proces starzenia się społeczeństwa to wyzwanie wymagające szczególnej uwagi w planowaniu działań społecznych. Seniorzy stanowią ważną część wspólnoty, a ich potrzeby i oczekiwania zasługują na priorytetowe miejsce w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Wspieranie aktywności osób starszych, tworzenie przestrzeni do integracji międzypokoleniowej oraz budowanie oferty, która odpowiada ich zainteresowaniom i potencjałowi, to kluczowe elementy skutecznej polityki społecznej. Dążenie do zwiększenia jakości życia seniorów nie tylko poprawia ich dobrostan, ale także wzmacnia spójność społeczną.

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć, że procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle populacji gminy Wilczęta wykazuje tendencje wzrostowe: w 2022 roku było to 22,1%, w 2023 roku – 22,5%, z kolei w 2024 roku – 23,3%.

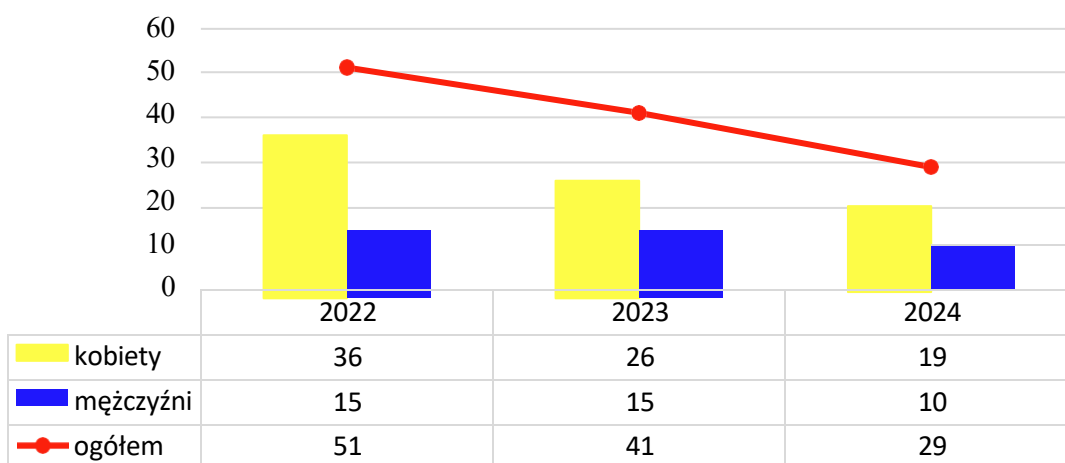
Wykres 45. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Wilczęta na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2024 roku z pomocy społecznej korzystało 29 osób w wieku poprodukcyjnym, z czego 19 stanowiły kobiety, a 10 – mężczyźni. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba beneficjentów pomocy społecznej będących w wieku poprodukcyjnym ulegała spadkowi, a zdecydowaną większość stanowiły kobiety. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

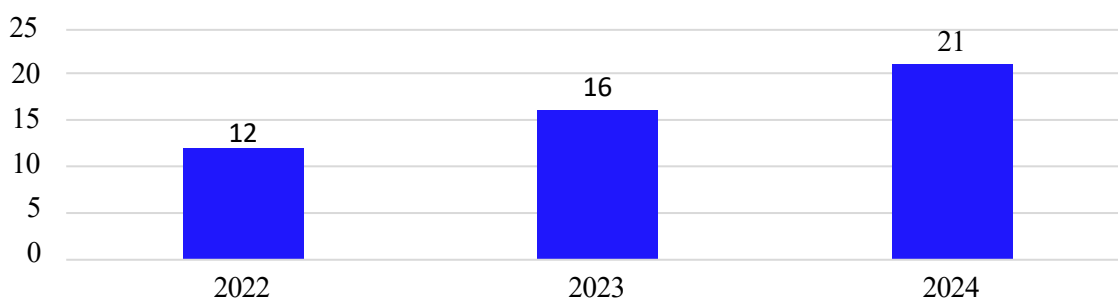
Wykres 46. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. W 2024 roku z zasiłku pielęgnacyjnego skorzystało 21 mieszkańców po 75 roku życia, zamieszkujących gminę Wilczęta. Na przestrzeni analizowanych trzech lat dostrzec można było wzrosty liczby tego rodzaju świadczeń.

Wykres 47. Liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonek, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina. W latach 2023-2024 liczba mieszkańców, za których pobyt w DPS odpłatność ponosiła Gmina wynosiła 8, natomiast w 2022 było to 11 osób. Znaczne wahania widoczne są w przypadku przeznaczanej na ten cel kwoty – najniższą wartość odnotowano w 2023 roku (256 261,29 zł), natomiast najwyższą w roku kolejnym (296 901,32 zł). Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 28. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób przebywających w DPS	11	8	8
kwota świadczeń (w zł)	274 006,59	256 261,29	296 901,32

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok oraz Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczętach za 2022, 2023 i 2024 rok

Gmina Wilczęta prowadzi działania na rzecz poprawy jakości życia osób starszych poprzez wsparcie socjalne realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz programy aktywizacji i bezpieczeństwa, takie jak lokalna edycja „Korpusu Wsparcia Seniorów”, którego głównym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa osobom starszym zarówno w miejscu zamieszkania, jak i poza nim¹⁹.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku wśród dorosłych mieszkańców:

42,6%

Odsetek dorosłych mieszkańców, w opinii których osoby starsze są grupą społeczną najbardziej narażoną na **wykluczenie społeczne** na terenie Gminy.

53,2%

Odsetek dorosłych mieszkańców, zdaniem których samotność/izolacja osób starszych jest jednym z **problemów najczęściej dotykających** mieszkańców Gminy.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=47

Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

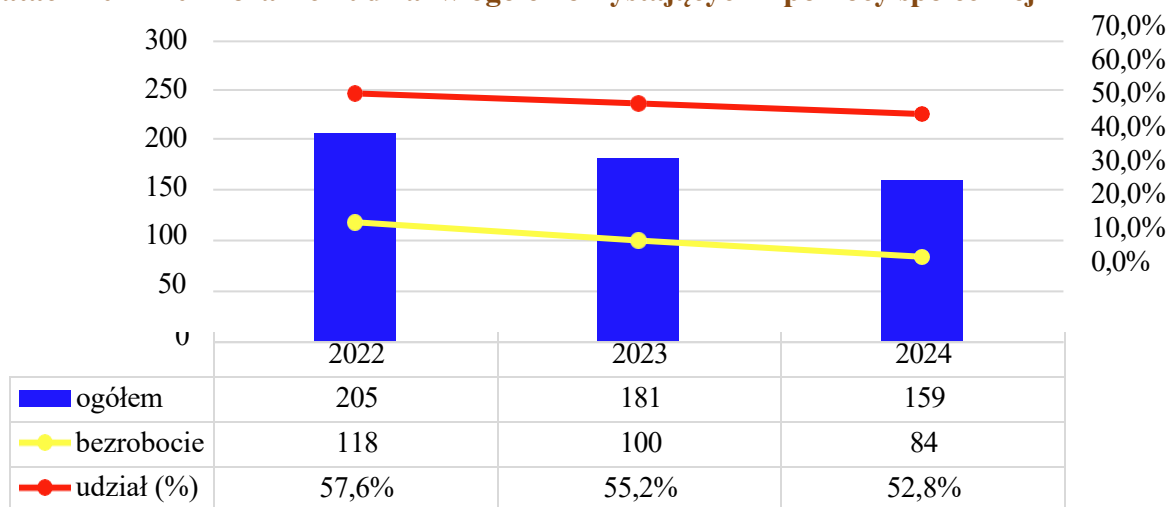
Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zawodowej to istotny element budowania spójnej i aktywnej społeczności lokalnej. Tworzenie warunków do podjęcia pracy, rozwijanie kompetencji zawodowych oraz działania integrujące osoby zagrożone marginalizacją przyczyniają się do wzmacniania ich niezależności i poprawy jakości życia. W rozdziale tym omówiono działania podejmowane na rzecz aktywizacji społeczno-

¹⁹ <https://jakiwniosek.pl/wnioski/spoleczenstwo/korpus-wsparcia-seniorow/wilczeta> [dostęp 16.12.2025]

zawodowej mieszkańców, które nie tylko pomagają przezwyciężyć trudności indywidualne, ale również wzmacniają rozwój gospodarczy i społeczny Gminy.

W 2022 roku wsparcia z powodu bezrobocia udzielono 118 rodzinom korzystającym z pomocy społecznej, w 2023 roku – 100, z kolei w 2024 roku były to 84 rodziny. Spadek widoczny jest również w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej – w 2022 roku było to 57,6%, w 2023 roku – 55,2%, z kolei w 2024 roku odnotowano najniższą wartość, wynoszącą 52,8%.

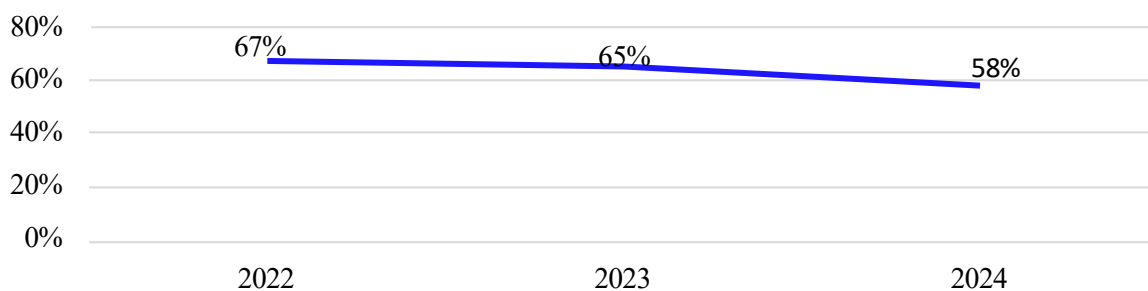
Wykres 48. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Na przestrzeni lat zauważalny jest systematyczny spadek wartości: w 2022 roku było to 67%, w 2023 roku – 65%, z kolei w 2024 roku – 58%.

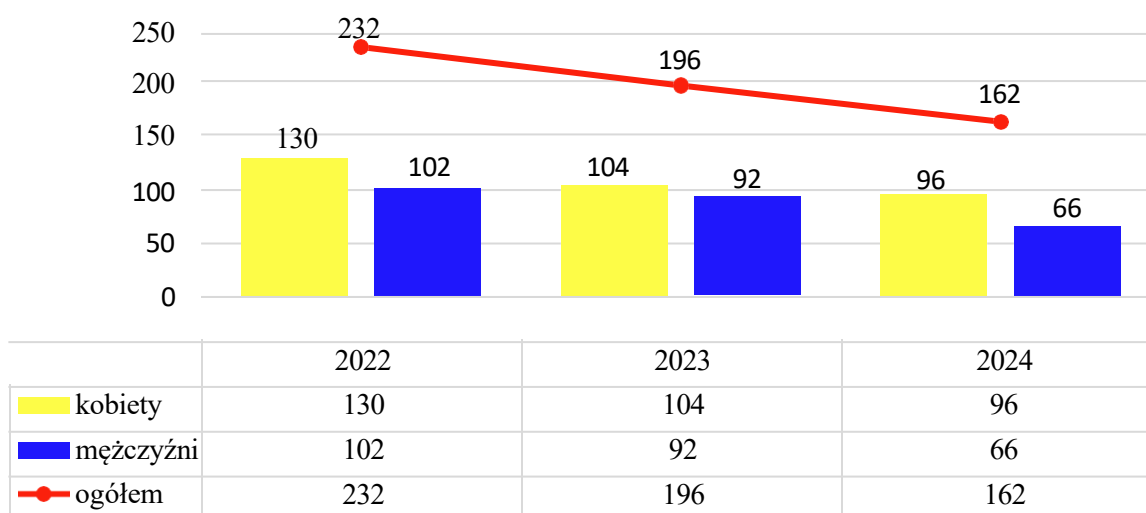
Wykres 49. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Na koniec 2024 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Braniewie zarejestrowanych było łącznie 162 mieszkańców gminy Wilczęta, z czego 96 stanowiły kobiety, a 66 – mężczyźni. W omawianym okresie liczba osób zarejestrowanych w PUP ulegała spadkowi, a pod względem płci dostrzegalne są znaczne dysproporcje – w każdym analizowanym roku pozostających bez pracy mężczyzn było mniej niż kobiet. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 50. Mieszkańcy gminy Wilczęta zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w omawianym okresie udział osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy wykazywał wahania, a najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku (18,4%). Podobne tendencje widoczne są w przypadku mieszkańców Gminy do 30 roku życia: w roku bazowym było to 27,2%, w 2023 roku 32,7%, a w 2024 roku – 27,2%. W przypadku udziału osób powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie mieszkańców zarejestrowanych w PUP również obserwowane są wahania, jednak w przeciwieństwie do pozostałych grup najmniejszy udział odnotowano w 2023 roku (20,4%). Szczegółowe dane przedstawia następująca tabela.

Tabela 29. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Wilczęta w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024

kategoria wiekowa	31 grudnia 2022		31 grudnia 2023		31 grudnia 2024	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	39	16,8%	36	18,4%	19	11,7%
do 30 roku życia	63	27,2%	64	32,7%	44	27,2%
powyżej 50 roku życia	54	23,3%	40	20,4%	38	23,5%

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Długotrwale bezrobocie odnosi się do sytuacji, w której osoba pozostaje zarejestrowana jako bezrobotna przez ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Zjawisko to stanowi poważne wyzwanie dla rynku pracy, gdyż często wskazuje na brak możliwości lub chęci podjęcia zatrudnienia przez bezrobotnych, a w niektórych przypadkach może być związane z osiągnięciem dochodów z nieformalnych źródeł. Długotrwale pozostawanie bez pracy nie tylko ogranicza rozwój zawodowy jednostki, ale również obciąża systemy wsparcia społecznego i wpływa na integrację społeczną. W związku z tym istotne jest podejmowanie kompleksowych działań aktywizacyjnych, uwzględniających indywidualne potrzeby i potencjał osób dotkniętych tym problemem.

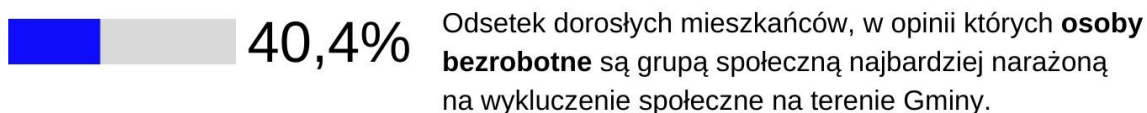
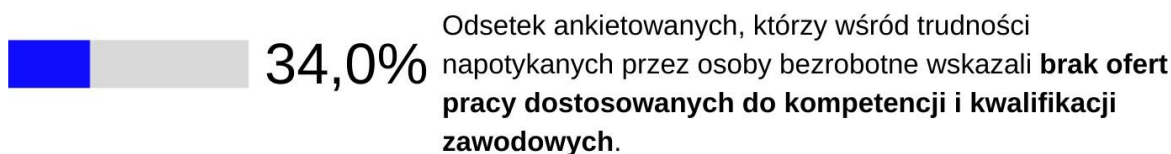
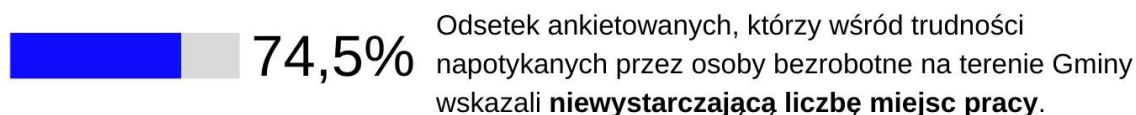
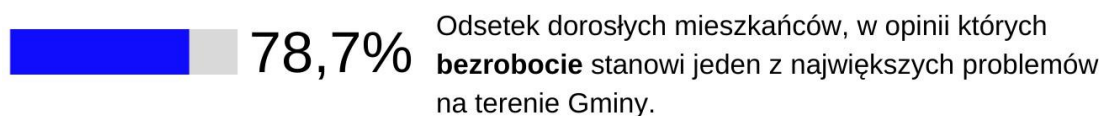
Kolejna tabela przedstawia liczbę długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Wilczęta oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu braniewskiego. Na przestrzeni analizowanych lat w Gminie zauważalny jest spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych - z 141 w roku bazowym do 105 w 2024 roku. W przypadku ich udziału w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP widoczne są jednak pewne wahania. Podobna tendencja występuje w powiecie braniewskim: liczba osób długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się z 988 w roku bazowym do 773 w ostatnim roku analizy. Jednocześnie ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych również ulegał wahaniom. Szczegółowe dane widoczne są w kolejnej tabeli.

Tabela 30. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Wilczęta oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu braniewskiego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie		2022	2023	2024
Gmina	liczba osób	141	132	105
	udział (%)	60,8%	67,3%	64,8%
Powiat	liczba osób	988	869	773
	udział (%)	51,7%	55,9%	49,4%

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku wśród dorosłych mieszkańców:

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=47

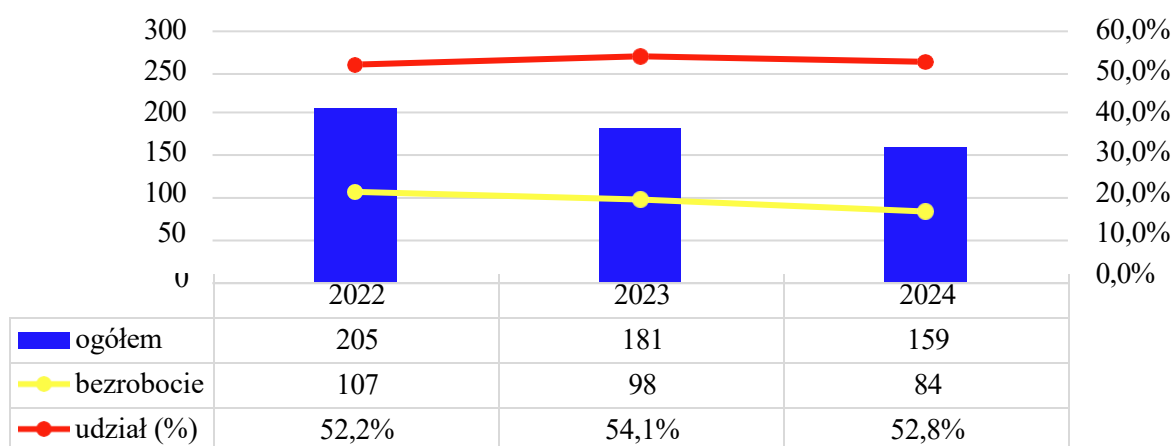
Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Ubóstwo to złożony problem społeczny, który wykracza poza brak wystarczających środków finansowych. Jest to zjawisko prowadzące do wykluczenia społecznego, ograniczenia dostępu do edukacji, ochrony zdrowia czy możliwości rozwoju zawodowego. Ubóstwo nie tylko dotyczy poszczególnych osób, ale także wpływa negatywnie na całe społeczności, pogłębiając różnice społeczne i gospodarcze. Analiza poziomu ubóstwa w Gminie została przeprowadzona w oparciu o dostępne dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń. Zgromadzone informacje pozwoliły na kompleksowe zbadanie aktualnej sytuacji, a także na ocenę dynamiki zmian w tym obszarze na przestrzeni ostatnich lat.

W 2024 roku w Gminie wystąpiła konieczność udzielenia pomocy i wsparcia GOPS z powodu ubóstwa w przypadku 84 spośród 159 rodzin objętych wsparciem z pomocy społecznej, w wyniku czego ich udział kształtował się na poziomie 52,8% wśród wszystkich rodzin korzystających z pomocy GOPS. W omawianym okresie liczba rodzin będących beneficjentami Ośrodka z powodu ubóstwa ulegała spadkowi. W przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej dostrzegalne są wahania, a ich odsetek największy zanotowano w 2023 roku. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

Wykres 51. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba osób korzystających z **zasilku stałego** wykazywała niewielki wzrost. Zarówno w 2022, jak i w 2023 roku świadczenie to przyznano 27 osobom, natomiast w 2024 roku liczba ta wzrosła do 29. Wraz ze wzrostem liczby świadczeniobiorców zwiększała się także kwota przeznaczona na ten rodzaj wsparcia od 155 811 zł w roku bazowym, poprzez 164 372 zł w 2023 roku, aż do 258 376 zł w 2024 roku. W przypadku **zasiłków okresowych** obserwuje się stopniowy spadek liczby osób objętych pomocą. W 2022 roku świadczenie to otrzymało 117 mieszkańców Gminy, w 2023 roku - 100 osób, natomiast w 2024 roku - 85 osób. Wraz ze zmniejszającą się liczbą beneficjentów sukcesywnie malała również kwota przeznaczona na ten cel: z 349 763 zł w roku 2022 do 278 797 zł w 2023 roku, a następnie do 244 434 zł w 2024 roku. Podobna tendencja widoczna jest w przypadku **zasiłków celowych**. W 2022 roku przyznano je 174 osobom, w kolejnym roku - 146 osobom, a w 2024 roku - 124 mieszkańcom Gminy. Kwoty świadczeń również podlegały wahaniom od 268 976 zł w roku bazowym do 253 590 zł w 2024 roku.

Tabela 31. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024

rodzaj zasiłku	2022		2023		2024	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	27	155 811	27	164 372	29	258 376
zasiłek okresowy	117	349 763	100	278 797	85	244 434
zasiłek celowy	174	268 976	146	278 315	124	253 590

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczętach realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. Na przestrzeni omawianych lat dostrzegalny jest spadek liczby osób otrzymujących świadczenia pieniężne: w 2022 roku było to 131 osób, w 2023 roku – 112, natomiast w 2024 roku – 103. W przypadku świadczeń niepieniężnych również obserwuje się spadek w porównaniu do 2022 roku – liczba beneficjentów zmniejszyła się o 3 osoby. Beneficjentami przyznanych świadczeń były wyłącznie dzieci.

Tabela 32. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posilek w szkole i w domu” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenie pieniężne	131	112	103
świadczenie niepieniężne:	63	60	60
w tym dzieci	63	60	60

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W omawianych latach liczba gospodarstw domowych otrzymujących dodatki mieszkaniowe utrzymywały się na stosunkowo podobnym poziomie, w latach 2022-2023 były to 2 gospodarstwa domowe, natomiast w 2024 roku – 3. Kwota przyznaných dodatków mieszkaniowych wzrosła ponad siedmiokrotnie - z 1 325 zł w 2022 roku do 11 536 zł w 2024 roku.

Tabela 33. Liczba gospodarstw domowych otrzymujących dodatki mieszkaniowe oraz wysokość przyznaných środków w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba gospodarstw domowych	2	2	3
kwota świadczeń w złotych	1 325	6 978	11 536

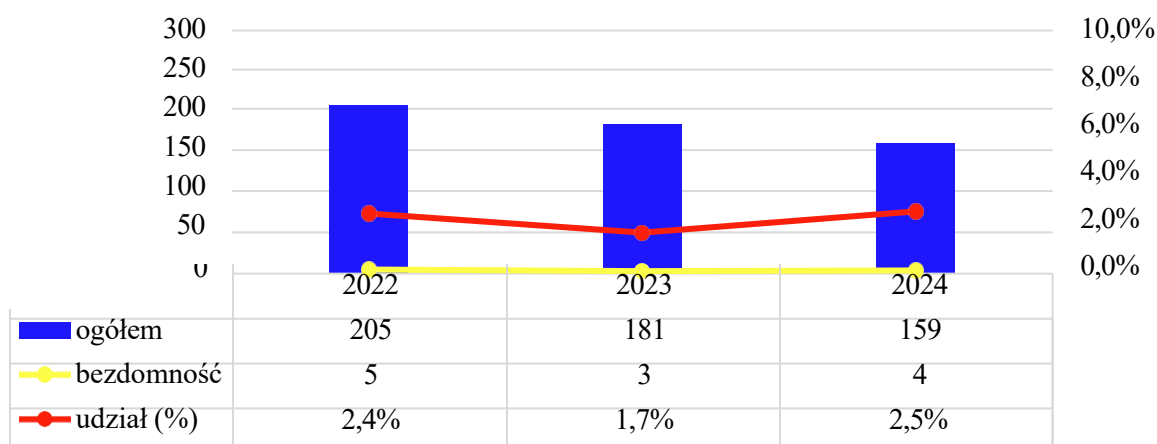
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Wsparcie mieszkańców Gminy odbywało się również w ramach realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2021-2027, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). W gminie Wilczęta Program realizowany jest na zasadzie zawartej umowy z Bankiem Żywności w Olsztynie i ma na celu pozyskanie żywności. W 2024 roku łączna ilość wydanej żywności wyniosła 11,283 ton. Liczba osób objęta pomocą wyniosła 283 osób. Ogółem wydano 17 różnych produktów żywnościowych. Dystrybucją żywności zajmuje się 2 pracowników GOPS²⁰.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem **bezdomności** – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W 2024 roku z pomocy i wsparcia GOPS w Wilczętach z powodu bezdomności skorzystały 4 rodziny. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba beneficjentów ulegała wahaniom, a w 2023 roku była najniższa.

²⁰ Raport o stanie gminy Wilczęta za 2024 rok

Wykres 52. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023 i 2024

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku wśród dorosłych mieszkańców:

78,7% Odsetek dorosłych mieszkańców, w opinii których **bezrobocie** stanowi największy problem na terenie Gminy.

27,7% Odsetek dorosłych mieszkańców, w opinii których **ubóstwo** stanowi największy problem na terenie Gminy.

21,3% Odsetek dorosłych mieszkańców, w opinii których **osoby uzyskujące niskie dochody** są grupą społeczną najbardziej narażoną na wykluczenie społeczne na terenie Gminy.

38,3% Odsetek ankietowanych, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem doświadczyli **trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych** ze względu na niewystarczające zasoby finansowe.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=47

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), zdrowie psychiczne to stan dobrego samopoczucia, który umożliwia radzenie sobie ze stresem, rozwijanie umiejętności, naukę, pracę i aktywny udział w społeczności. Jest kluczowym elementem zdrowia i dobrego funkcjonowania, stanowiąc podstawę podejmowania decyzji, budowania relacji i kształtowania świata, w którym żyjemy. To fundamentalne prawo człowieka, istotne dla rozwoju osobistego i społecznego²¹. Zdrowie psychiczne stanowi jeden z kluczowych filarów dobrostanu mieszkańców Gminy. Wspieranie zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałanie problemom z nim związanym to wyzwania, które wymagają kompleksowych działań w zakresie profilaktyki, edukacji i dostępu do odpowiednich form wsparcia.

Jedną z form wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego są **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne), osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. W latach 2022-2024 z tego typu usług nie korzystał żaden mieszkaniec Gminy²².

²¹ Mental health, 2022, online: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response> [dostęp: 16.12.2025]

²² Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku wśród dorosłych mieszkańców:

Odsetek dorosłych mieszkańców, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie utrzymywał się stan **obniżonego nastroju**, trwający przynajmniej przez 2 tygodnie.

Odsetek badanych, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywało się **osłabienie koncentracji**, trwające przynajmniej przez 2 tygodnie.

Odsetek dorosłych mieszkańców, u których w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, przynajmniej przez 2 tygodnie występowały **myśli samobójcze**.

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, podejmowali się **czynów samobójczych**.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=47

Część programowa

Programowa część Strategii obejmuje takie elementy jak: **misja i wizja**, dotyczące rozwiązywania problemów społecznych, **wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych**, **planowane działania**, **oczekiwane rezultaty**, **system aktualizacji oraz zasady monitorowania i ewaluacji**. W jej skład wchodzi także ramy finansowe oraz regulacje dotyczące realizacji dokumentu. Podstawą dla prognoz zawartych w tej części była szczegółowa diagnoza społeczna, która umożliwiła ocenę kluczowych uwarunkowań strategicznych. Zgromadzone w ramach analizy dane pozwoliły na wyznaczenie priorytetów działań oraz opracowanie kierunków, które mają na celu skuteczne rozwiązanie zidentyfikowanych problemów społecznych.

Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia ona pożądany obraz Gminy w przyszłości, odzwierciedlając aspiracje społeczności i wyznaczając priorytety w podejmowanych działaniach na rzecz integracji, wsparcia oraz poprawy warunków życia wszystkich grup społecznych.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych w gminie Wilczęta została stworzona na podstawie analizy sytuacji społecznej oraz identyfikacji kluczowych obszarów problemowych zawartych w diagnozie. Jej sformułowanie umożliwia wyznaczenie **misji**, która określa ogólny cel i wskazuje kierunek działań, jakie Gmina planuje podjąć.

WIZJA

"Gmina Wilczęta to wspólnota, w której każdy mieszkaniec ma zagwarantowane warunki do rozwoju i pełnego udziału w życiu społecznym, niezależnie od wieku, zdrowia czy indywidualnej sytuacji życiowej. To miejsce oparte na wzajemnym zaufaniu, współpracy i odpowiedzialności społecznej, które potrafi skutecznie mierzyć się z wyzwaniami, korzystając z lokalnych zasobów oraz wzmacniając więzi i wzajemną pomoc."

MISJA

"Misją Strategii jest budowanie otwartej i zintegrowanej wspólnoty, w której współpraca mieszkańców, organizacji pozarządowych oraz instytucji lokalnych przekłada się na efektywny system wsparcia, dający każdej osobie realną możliwość rozwoju, uczestnictwa w życiu społecznym i dostępu do pomocy odpowiadającej jej potrzebom."

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

Na podstawie przeprowadzonej analizy poszczególnych obszarów wyznaczono **cele strategiczne**, mające na celu ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych. Dla każdego celu opracowano szczegółowe cele operacyjne, którym towarzyszy opis działań niezbędnych do ich osiągnięcia. Wskazano również odpowiedzialne za ich realizację podmioty, partnerów współpracujących, wskaźniki mierzące postęp, planowane rezultaty oraz potencjalne źródła finansowania. Takie podejście ma na celu zapewnienie kompleksowego i skutecznego wdrażania zaplanowanych działań strategicznych.

1	Tworzenie sprzyjającego środowiska dla rozwoju dzieci i młodzieży poprzez wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
2	Rozwój lokalnego systemu wsparcia, który wspiera aktywizację i integrację społeczną osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.
3	Podejmowanie działań edukacyjnych, prewencyjnych i interwencyjnych w celu redukcji problemów związanych z uzależnieniami.
4	Udzielanie kompleksowego wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz zwiększanie świadomości społecznej poprzez działania edukacyjne i profilaktyczne.
5	Zapewnienie wsparcia w aktywnym uczestnictwie społecznym i zawodowym osobom wykluczonym lub zagrożonym marginalizacją poprzez spójne działania aktywizacyjne.
6	Rozwijanie kompleksowych inicjatyw wspierających zdrowie psychiczne mieszkańców, z naciskiem na działania edukacyjne, profilaktyczne i wczesne formy pomocy.

Cel strategiczny nr 1

Tworzenie sprzyjającego środowiska dla rozwoju dzieci i młodzieży poprzez wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Cel operacyjny 1: Stworzenie warunków dla rodzin i opiekunów do prawidłowego wykonywania ról opiekuńczych i wychowawczych poprzez dostęp do zasobów i narzędzi.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie wsparcia rodzinom zmagającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez pomoc asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin zmagających się z wyzwaniami o charakterze opiekuńczo-wychowawczymi.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	GOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań w kierunku utworzenia rodzin wspierających.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Stworzenie dzieciom warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi emocjonalnemu, społecznemu i edukacyjnemu poprzez zapewnienie opieki w stabilnym i wspierającym środowisku rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	GOPS, PPP, PCPR	Budżet Gminy

Informowanie rodzin o dostępnych formach wsparcia, takich jak poradnictwo rodzinne, psychologiczne i prawne oraz o możliwościach uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych.	Wzrost świadomości mieszkańców o możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	GOPS, GKRPA, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zapewnienie potrzeb bytowych rodzin poprzez udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej.	GOPS	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń.	GOPS, GKRPA, ZI, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zainicjowanie działalności placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3.	Umożliwienie rodzicom podjęcia zatrudnienia oraz pomoc w realizacji codziennych spraw.	Liczba działających placówek opieki nad dziećmi do lat 3.	UG, NGO, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny 2: Rozwijanie potencjału dzieci i młodzieży poprzez zapewnienie odpowiednich możliwości edukacyjnych i rozwojowych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Podniesienie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba podjętych działań w celu doposażenia placówek oświatowych.	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podjęto współpracę.	GOPS, UG, placówki oświatowe	Bez kosztów

Organizowanie, wspieranie i promowanie wydarzeń oraz inicjatyw skierowanych do rodzin z dziećmi.	Zwiększenie zaangażowania rodzin w życie społeczności lokalnej oraz wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez udział w wydarzeniach integracyjnych i kulturalnych.	Liczba zorganizowanych imprez. Szacunkowa liczba uczestników.	GOPS, UG, NGO, GBP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży oraz rozwijanie form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	UG, NGO, GBP, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.	GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	UG, GKRPA, NGO, GBP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 2

Rozwój lokalnego systemu wsparcia, który wspiera aktywizację i integrację społeczną osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.

Cel operacyjny 1: Zapewnienie osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami wsparcia umożliwiającego samodzielne życie poprzez dostęp do odpowiednich usług społecznych

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Promowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	GOPS, NGO, GBP, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Inicjowanie działań służących dostosowywaniu infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UG	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Współpraca z sektorem pozarządowym w obszarze wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z sektorem pozarządowym.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	GOPS, NGO, UG	Budżet Gminy
Kontynuowanie, inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych programami.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusz Solidarnościowy

Kontynuowanie zapewnienia profesjonalnego wsparcia osobom z niepełno-sprawnościami poprzez realizację usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością. Liczba osób objętych wsparciem asystentów.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Zapewnienie wsparcia członkom rodzin lub opiekunów sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnością.	Poprawa jakości życia członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację.	Liczba osób korzystających z opieki wytechnieniowej.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Rozważenie zwiększenia zatrudnienia opiekunów z 2 do 3 etatów, dla zapewnienia ciągłości usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Zwiększenie stopnia powszechności usług opiekuńczych.	Liczba zatrudnionych opiekunów.	UG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie dostępu do opieki w Domach Pomocy Społecznej dla osób potrzebujących wsparcia.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	GOPS	Budżet Gminy

Wsparcie aktywności osób starszych poprzez inicjację funkcjonowania Klubu Seniora, zapewnienie oferty edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb seniorów z terenu Gminy.	Zwiększenie aktywności społecznej seniorów oraz ograniczenie zjawiska osamotnienia osób starszych.	Liczba utworzonych placówek. Liczba uczestników zajęć.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
--	--	---	---------------	--------------------------------------

Cel operacyjny 2: Umożliwienie osobom starszym i z niepełnosprawnościami pełnego uczestnictwa w działaniach społecznych i kulturalnych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Wzrost zaangażowania seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne, poprawa ich kondycji fizycznej i psychicznej oraz rozwój nowych umiejętności i zainteresowań.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	GOPS, UG, NGO, GBP	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, GBP	Budżet Gminy
Informowanie i kierowanie osób z niepełnosprawnościami na warsztaty terapii zajęciowej w porozumieniu z sąsiednimi gminami.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez Warsztat Terapii Zajęciowej.	Liczba uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej.	UG, WTZ	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa

Wzmacnianie roli instytucji publicznych i społecznych w tworzeniu przestrzeni do aktywności seniorów, np. poprzez zajęcia edukacyjne, kulturalne i rekreacyjne.	Zwiększenie udziału osób starszych w działaniach społecznych i kulturalnych poprzez organizację czasu wolnego i aktywności integracyjnych.	Liczba zorganizowanych zajęć, warsztatów i spotkań dla seniorów. Liczba uczestników.	UG, NGO, GOPS, GBP	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
---	--	---	--------------------	--------------------------------------

Cel strategiczny nr 3

Podejmowanie działań edukacyjnych, prewencyjnych i interwencyjnych w celu redukcji problemów związanych z uzależnieniami.

Cel operacyjny 1: Zmniejszenie problemu uzależnień poprzez skuteczną profilaktykę i wsparcie terapeutyczne dla osób zagrożonych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie wsparcia w formie materialnej i niematerialnej rodzinom zmagającym się z problemem uzależnień.	Poprawa sytuacji życiowej i funkcjonowania rodzin borykających się z problemem uzależnień.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	GOPS	Budżet Gminy
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Zwiększenie liczby osób podejmujących terapię odwykową, poprawa stanu zdrowia psychicznego i fizycznego osób uzależnionych oraz wzmocnienie ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a także poprawa jakości życia ich rodzin.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Kontynuacja działalności PK na terenie Gminy.	Zapewnienie dostępności do wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.	Liczba działających PK w zakresie wsparcia dla osób zmagających się z problemem uzależnień.	UG, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Zainicjowanie działalności samopomocowej grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym.	Motywowanie oraz utrzymanie w abstynencji osoby uzależnionej/nadmiernie pijącej.	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób uzależnionych.	UG, GOPS GKRPA, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny nr 2: Rozwój działań profilaktycznych i inicjatyw wspierających zdrowy styl życia mieszkańców Gminy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPiN dotyczących problemu uzależnień.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	UG, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Prowadzenie warsztatów i innych zajęć edukacyjnych w szkołach, obejmujących tematykę uzależnień oraz organizacja pozalekcyjnych aktywności z elementami profilaktyki.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	UG, GKRPA, PP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Przeprowadzanie szkoleń dla właścicieli i sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	GKRPA, UG	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin zmagających się z problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży. Poprawa kondycji psychicznej i emocjonalnej dzieci poprzez zapewnienie im bezpiecznego środowiska, sprzyjającego nawiązywaniu pozytywnych relacji i rozwoju umiejętności społecznych.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.	GKRPA, UG	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Zaangażowanie w ogólnopolskie i lokalne kampanie oraz działania informacyjno-edukacyjne, skierowane do różnych grup społecznych, mające na celu profilaktykę i przeciwdziałanie problemom związanym z uzależnieniami.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat przyczyn, skutków i możliwości zapobiegania uzależnieniom.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	GKRPA, GOPS, PP, UG, NGO, GBP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Organizowanie szkoleń dla członków GKRPA i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, policjantów) dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Podniesienie kompetencji zawodowych uczestników szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	GKRPA, GOPS, UG, PP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń promujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	GKRPA, UG, NGO, GBP	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wzmocnienie działań funkcjonariuszy Policji w zakresie ograniczania dystrybucji substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Spadek dostępności do nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji.	UG, PP	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 4

Udzielanie kompleksowego wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz zwiększanie świadomości społecznej poprzez działania edukacyjne i profilaktyczne.

Cel operacyjny 1: Udzielanie kompleksowej pomocy rodzinom borykającym się z problemem przemocy domowej.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Ograniczenie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	GOPS, GKRPA, PP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udostępnianie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, UG, GKRPA, ZI, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucji w zakresie obowiązujących przepisów prawa dotyczących przemocy domowej oraz zasad realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	GOPS, GKRPA, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób korzystających z poradnictwa.	GOPS, GKRPA, ZI, PK	Budżet Gminy

Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	GOPS, ZI, UG, PCPR	Budżet Gminy
Systematyczne monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej.	Dostosowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych do zidentyfikowanych potrzeb lokalnej społeczności.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej.	UG, GOPS, GKRPA, ZI, PP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Realizacja działań edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy oraz podnoszenie świadomości społecznej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w kampaniach społecznych o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim, ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	GOPS, GKRPA, ZI, PP, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy, a także komunikacji interpersonalnej i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie świadomości uczniów na temat przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy. Rozwój umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób konstruktywny i bez użycia przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	UG, PP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Przeprowadzanie akcji informacyjnych wśród mieszkańców w zakresie cyberprzemocy.	Ograniczenie zjawiska cyberprzemocy oraz poszerzenie wiedzy lokalnej społeczności na temat przemocy w Internecie.	Liczba zorganizowanych akcji informacyjno-profilaktycznych z zakresu cyberzagrożeń.	UG, GOPS, PP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
--	---	---	----------------------------------	--------------

Cel strategiczny nr 5

Zapewnienie wsparcia w aktywnym uczestnictwie społecznym i zawodowym osobom wykluczonym lub zagrożonym marginalizacją poprzez spójne działania aktywizacyjne.

Cel operacyjny 1: Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia w celu zwiększenia ich szans na efektywne wejście lub powrót na rynek pracy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu zapewnienia doradztwa zawodowego, organizacji szkoleń dla osób bezrobotnych oraz wspierania ich w podnoszeniu kwalifikacji i zwiększaniu możliwości zatrudnienia.	Ograniczenie skali problemu bezrobocia na terenie Gminy.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców poprzez prace społecznie użyteczne i interwencyjne oraz roboty publiczne.	Promowanie uczestnictwa mieszkańców Gminy pozostających bez pracy, w działaniach takich jak prace społecznie użyteczne i roboty publiczne.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizowanie działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Podniesienie świadomości osób pozostających bez pracy na temat oferowanych form pomocy.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy

Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów socjalnych w celu aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie udziału osób bezrobotnych w programach aktywizacyjnych opartych na kontraktach socjalnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	GOPS	Budżet Gminy
Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością oraz dostosowywania warunków zatrudnienia do potrzeb tej grupy.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy.	Liczba podjętych działań motywujących.	UG, NGO	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Podejmowanie działań profilaktycznych i pomocowych w celu redukcji ubóstwa i wykluczenia społecznego wśród mieszkańców.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie niezbędnego wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej poprzez dostęp do świadczeń pomocy społecznej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wsparcie w zakresie dożywiania w postaci zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zaspokojenie podstawowych potrzeb żywieniowych osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Zapewnienie wsparcia uczniom poprzez przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym udzielono pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	UG, GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego Gminy w zakresie udzielania schronienia osobom w kryzysie bezdomności.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób w kryzysie bezdomności korzystających ze wsparcia schronisk.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel strategiczny nr 6

Rozwijanie kompleksowych inicjatyw wspierających zdrowie psychiczne mieszkańców, z naciskiem na działania edukacyjne, profilaktyczne i wczesne formy pomocy.

Cel operacyjny nr 1. Rozwój systemu wsparcia i promocja świadomości społecznej w zakresie zdrowia psychicznego.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących dostępnych form wsparcia dla osób zmagających się z problemami zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów. Liczba uczestników.	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Udzielanie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	UG, PK, placówki oświatowe, NGO, PPP, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
--	--	---	--	--------------

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Wilczęta. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Wilczęta. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta na lata 2026-2034 przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2024-2025, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. W prognozie na lata 2026-2034 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczętach.

Tabela 34. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2024	50 218	2 023 669	254 304	37 795	2 774 092	5 140 078
2025 ²³	54 450	2 637 092	280 602 ²⁴	38 000	2 782 547	5 792 691
PROGNOZA						
2026	55 811	2 703 019	287 617	38 950	2 852 111	5 937 508
2027	57 207	2 770 595	294 807	39 924	2 923 413	6 085 946
2028	58 637	2 839 860	302 178	40 922	2 996 499	6 238 095
2029	60 103	2 910 856	309 732	41 945	3 071 411	6 394 047
2030	61 605	2 983 628	317 475	42 994	3 148 197	6 553 898
2031	63 145	3 058 218	325 412	44 068	3 226 901	6 717 746
2032	64 724	3 134 674	333 548	45 170	3 307 574	6 885 689
2033	66 342	3 213 041	341 886	46 299	3 390 263	7 057 831
2034	68 001	3 293 367	350 433	47 457	3 475 020	7 234 277

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok oraz danych sprawozdawczych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczętach

System wdrażania Strategii

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta na lata 2026-2034 zakłada realizację kompleksowego modelu polityki społecznej. Ze względu na długookresowy charakter dokumentu oraz jego perspektywiczne cele, kluczowym aspektem jest regularne monitorowanie, a w przypadku wystąpienia niekorzystnych tendencji – aktualizowanie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta na lata 2026-2034 wyznacza działania wymagające zaangażowania zarówno społeczności lokalnej, jak i instytucji publicznych oraz prywatnych. Partnerstwo oraz współpraca wszystkich podmiotów stanowią fundament skutecznej polityki społecznej. Ze względu na różnorodność zadań oraz udział wielu podmiotów, realizacja Strategii wymaga sprawnej

²³ Wartość za rok 2025 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok dla gminy Wilczęta.

²⁴ Wartość w dziale 853 na rok 2025 ustalono na podstawie prognozy danych sprawozdawczych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczętach.

koordynacji działań oraz ścisłej współpracy wszystkich jednostek zaangażowanych w działania rozwojowe. Głównym inicjatorem i koordynatorem planowanych działań jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczętach, odpowiedzialny za zarządzanie wdrażaniem dokumentu.

Harmonogram wdrażania założeń Strategii przewiduje cztery podstawowe etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 35. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Wilczęta o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta na lata 2026-2034”.	I kwartał 2026 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	I kwartał 2026 r. – IV kwartał 2034 r.
Etap III	Monitoring.	w I kwartale każdego roku w okresie od 2027 r. do 2034 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	II kwartał 2035 r.

Źródło: opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta na lata 2026-2034, ale również nowe, nieujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczętach.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe mogą wspierać współpracę i utrzymywać stały kontakt zarówno z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników zaangażowanych bezpośrednio w administrowanie Gminą, wykorzystując ich wiedzę, motywację, umiejętności praktyczne oraz kompetencje interpersonalne, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Jednocześnie kluczowa będzie efektywna komunikacja z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczętach.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Wilczęta do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja, prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki

monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe dotyczą danych dla 2024 roku, natomiast wartości docelowe wskazują oczekiwany rezultat.

Tabela 36. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (2024 r.)	Oczekiwany rezultat
Tworzenie sprzyjającego środowiska dla rozwoju dzieci i młodzieży poprzez wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	6	wzrost/stabilizacja
	Liczba asystentów rodziny.	1	stabilizacja
	Liczba rodzin wspierających.	0	wzrost
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	27,0	spadek
	Wskaźnik deprivacji lokalnej (%).	8,5	spadek
	Liczba żłobków/klubów dziecięcych.	0	wzrost
	Liczba działających PWD dla dzieci i młodzieży.	0	wzrost
Rozwój lokalnego systemu wsparcia, który wspiera aktywizację i integrację społeczną osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.	Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	8	spadek/stabilizacja
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	31,4	spadek
	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	20	wzrost
Podejmowanie działań edukacyjnych, prewencyjnych i interwencyjnych w celu redukcji problemów związanych z uzależnieniami.	Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	8	spadek
	Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie.	439	wzrost
	Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost

	Liczba nauczycieli objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba rodziców objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba PK dla osób zmagających się z problemem uzależnień.	1	stabilizacja
	Liczba osób z problemem alkoholowym korzystających z PK.	14	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	12,6	spadek
Udzielanie kompleksowego wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz zwiększanie świadomości społecznej poprzez działania edukacyjne i profilaktyczne.	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	0,6	spadek
	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.	4	spadek
	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	15	spadek
	Liczba spotkań ZI.	6	min. 6 (min. raz na dwa miesiące)
	Liczba osób stosujących przemoc domową korzystających z PK.	0	stabilizacja
	Liczba osób doznających przemocy domowej korzystających z PK.	0	stabilizacja
	Zapewnienie wsparcia w aktywnym uczestnictwie społecznym i zawodowym osobom wykluczonym lub zagrożonym marginalizacją poprzez spójne działania aktywizacyjne.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	58
Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).		52,8	spadek
Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP (%).		64,8	spadek
Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).		52,8	spadek

	Liczba osób korzystających z zasiłku stałego.	29	spadek/stabilizacja
	Liczba osób korzystających z zasiłku okresowego.	85	spadek/stabilizacja
	Liczba osób korzystających z zasiłku celowego.	124	spadek/stabilizacja
Rozwijanie kompleksowych inicjatyw wspierających zdrowie psychiczne mieszkańców, z naciskiem na działania edukacyjne, profilaktyczne i wczesne formy pomocy.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	0	stabilizacja
	Liczba zrealizowanych programów wśród dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego.	b.d.	wzrost

Źródło: opracowanie własne

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta na lata 2026-2034 stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wilczęta na lata 2026-2034 zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Wilczęta i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmocnienie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,

- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców.

Realizacja głównych założeń dokumentu powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Wilczęta, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Bibliografia

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie. Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
4. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
5. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
6. Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019.
7. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.
8. Pikuła N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
9. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2023 roku. Zestawienia statystyczne.
10. Raport o stanie gminy Wilczęta za 2022, 2023 i 2024 rok.
11. Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczętach za 2022, 2023 i 2024 rok.
12. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.
13. Sprawozdanie roczne z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Wilczętach działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Wilczęta za 2022, 2023 i 2024 rok.
14. Strategia Rozwoju Gminy Wilczęta na lata 2016-2026.
15. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
16. Szatur-Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej.
17. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Katowice 2005.
18. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).
19. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).
20. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).

Źródła internetowe:

1. GUS – Bank Danych Lokalnych: www.bdl.stat.gov.pl.
2. <https://jakiwniosek.pl/wnioski/spoleczenstwo/korpus-wsparcia-seniorow/wilczeta> [dostęp 16.12.2025]
3. Mapa Egzaminów: www.mapa.wyniki.edu.pl.
4. Mental health, 2022, online: www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response [data dostępu: 16.12.2025]

Spis rysunków, tabel, wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Wilczęta według klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)	20
Rysunek 2. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej	26
Rysunek 3. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej	27
Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Wilczęta w latach 2022-2024	63
Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego	85

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	9
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Wilczęta w porównaniu do powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego na przestrzeni lat 2022-2024	17
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Wilczęta w latach 2022-2024 (w procentach)	18
Tabela 4. Liczba szkół oraz uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w gminie Wilczęta w latach 2022-2024	22
Tabela 5. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Wilczęta w porównaniu do powiatu braniewskiego w 2024 roku	24
Tabela 6. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne	28
Tabela 7. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Wilczęta na przestrzeni lat 2022-2024	30
Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2022-2024	33
Tabela 9. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2022-2024	33
Tabela 10. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2022-2024	33
Tabela 11. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=47	43

Tabela 12. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=7	44
Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=34.....	46
Tabela 14. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=34	46
Tabela 15. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=4	49
Tabela 16. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=4.....	49
Tabela 17. Kwota odpłatności za pobyt dzieci z terenu gminy Wilczęta w pieczy zastępczej w latach 2022-2024	54
Tabela 18. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024	56
Tabela 19. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2022-2024.....	57
Tabela 20. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2022-2024	57
Tabela 21. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2022-2024.....	58
Tabela 22. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024	61
Tabela 23. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2022-2024.....	62
Tabela 24. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi przeprowadzonych na terenie gminy Wilczęta w latach 2022-2024.....	63
Tabela 25. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024.....	69
Tabela 26. Dane statystyczne dotyczące wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024.....	70
Tabela 27. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024	70
Tabela 28. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024	74
Tabela 29. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Wilczęta w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024	77
Tabela 30. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Wilczęta oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu braniewskiego na przestrzeni lat 2022-2024	78
Tabela 31. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024	80
Tabela 32. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024.....	81

Tabela 33. Liczba gospodarstw domowych otrzymujących dodatki mieszkaniowe oraz wysokość przyznanych środków w latach 2022-2024.....	81
Tabela 34. Ramy finansowe Strategii.....	105
Tabela 35. Harmonogram wdrażania Strategii.....	106
Tabela 36. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	109

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Wilczęta w latach 2022-2024	17
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie braniewskim na przestrzeni lat 2022-2024 w porównaniu do województwa warmińsko-mazurskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	19
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Wilczęta w latach 2022-2024	20
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Wilczęta, powiecie braniewskim, województwie warmińsko-mazurskim oraz Polsce w latach 2022-2024	21
Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z gminy Wilczęta, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego	22
Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Wilczęta, powiecie braniewskim oraz województwie warmińsko-mazurskim w latach 2022-2024	23
Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Wilczęta, powiecie braniewskim i województwie warmińsko-mazurskim na przestrzeni lat 2022-2024.....	30
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Wilczęta w latach 2022-2024	32
Wykres 9. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2022-2024.....	32
Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku (liczba rodzin)	34
Wykres 11. Płeć: N=47.....	36
Wykres 12. Wiek: N=47.....	36
Wykres 13. Wykształcenie: N=47	36
Wykres 14. Jakiego Pana/i zdaniem są największe problemy społeczne na terenie Gminy? N=47	37
Wykres 15. Jakimi trudnościami najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=47	37
Wykres 16. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, ze względu na niewystarczające środki finansowe? N=47	39
Wykres 17. Jakimi grupami są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=47	39

Wykres 18. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=47.....	40
Wykres 19. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=47	40
Wykres 20. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=47.....	41
Wykres 21. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=47.....	42
Wykres 22. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) i Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=47	43
Wykres 23. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygrana/przegrana były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=47.....	44
Wykres 24. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=47.....	45
Wykres 25. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=47.....	45
Wykres 26. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=47	46
Wykres 27. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=47	47
Wykres 28. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=47	47
Wykres 29. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=47.....	48
Wykres 30. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=47	48
Wykres 31. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy domowej? N=47	49
Wykres 32. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=47	50
Wykres 33. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=47	50
Wykres 34. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=47	50
Wykres 35. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024.....	52

Wykres 36. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024	53
Wykres 37. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2022-2024.....	53
Wykres 38. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	54
Wykres 39. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	56
Wykres 40. Liczba świadczeniobiorców usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2022-2024	58
Wykres 41. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	61
Wykres 42. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wilczęta na przestrzeni lat 2022-2024	64
Wykres 43. Liczba dorosłych mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wilczęta, województwie lubelskim i całej Polsce w 2024 roku	65
Wykres 44. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu przemocy	68
Wykres 45. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Wilczęta na przestrzeni lat 2022-2024.....	72
Wykres 46. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024.....	72
Wykres 47. Liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat w latach 2022-2024	73
Wykres 48. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	75
Wykres 49. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024.....	75
Wykres 50. Mieszkańcy gminy Wilczęta zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024.....	76
Wykres 51. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	79
Wykres 52. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w latach 2022-2024.....	82